

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PROJEKTY PREVENCE KRIMINALITY NA
ÚZEMÍ PLZEŇSKÉHO KRAJE**

Autor práce: Adam Juříčka, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Martin Černý, MBA

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Adam Juříčka, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Přeboram

Název bakalářské práce: Projekty prevence kriminality na území Plzeňského kraje

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Crime Prevention Projects in the Pilsen Region

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulu): Ing. Mgr. Martin Černý, MBA

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): listopad 2025

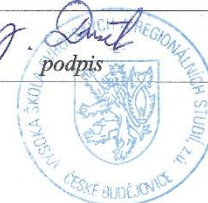
Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je porovnat a zhodnotit vybrané projekty prevence kriminality realizované v Plzeňském kraji se zaměřením na jejich cílové skupiny, zaměření, používané metody, míru úspěšnosti, způsob financování a udržitelnost.

Student: Adam Juříčka, DiS.	28.11.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: Ing. Mgr. Martin Černý, MBA	datum	Ing. Mgr. Martin Černý, MBA Digitálně podepsal Ing. Mgr. Martin Černý, MBA Datum: 2025.11.28 10:31:01 +0100 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	9.12.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	11.12.2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	20.11.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Mgr. Martinu Černému, MBA za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

JUŘIČKA, A. *Projekty prevence kriminality na území Plzeňského kraje: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 71 s. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Mgr. Martin Černý, MBA.

Klíčová slova: prevence kriminality, projekty prevence kriminality, kriminalita, bezpečnost, komparativní analýza

Bakalářská práce se zabývá problematikou prevence kriminality se zaměřením na projekty realizované v Plzeňském kraji. Cílem práce je porovnat a zhodnotit vybrané projekty z hlediska jejich cílových skupin, zaměření, použitých metod, financování, míry úspěšnosti a udržitelnosti. Teoretická část vymezuje základní pojmy kriminality, její strukturu a typy prevence, včetně systému prevence kriminality v České republice. Praktická část je založena na kvalitativní komparativní analýze pěti projektů a doplněna o strukturované rozhovory s jejich koordinátory. Výsledky práce identifikují společné znaky i rozdíly mezi projekty a hodnotí jejich přínos pro regionální bezpečnost.

ABSTRACT

JUŘIČKA, A. *Crime Prevention Projects in the Pilsen Region: Bachelor Thesis*.
České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 71 pp.
Supervisor: Ing. Mgr. Martin Černý, MBA.

Key words: crime prevention, crime prevention projects, crime, security, comparative analysis

The bachelor thesis addresses the issue of crime prevention, with a particular focus on projects implemented in the Pilsen Region. The aim of the thesis is to compare and evaluate selected projects in terms of their target groups, focus, applied methods, funding, level of effectiveness, and sustainability. The theoretical part defines the basic concepts of crime, its structure, and the types of prevention, including the crime prevention system in the Czech Republic. The practical part is based on a qualitative comparative analysis of five selected projects and is supplemented by structured interviews with their coordinators. The findings identify both common features and differences among the projects and assess their contribution to regional security.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Kriminalita – stav, struktura a dynamika	12
2.1 Prameny informací o registrované kriminalitě v České republice	13
2.2 Stav, struktura a dynamika	14
3 Druhy kriminality a jejich prevence.....	17
3.1 Násilná kriminalita	17
3.2 Mravnostní kriminalita.....	18
3.3 Majetková kriminalita	19
3.4 Hospodářská kriminalita	20
4 Prevence kriminality – teoretická východiska	21
4.1 Prevence kriminality	21
4.2 Typy prevence kriminality	22
4.2.1 Sociální prevence	22
4.2.2 Situační prevence	23
4.2.3 Viktimologická prevence	24
4.3 Viktimizace	25
4.3.1 Primární viktimizace	25
4.3.2 Sekundární viktimizace.....	26
4.3.3 Terciární viktimizace	26
5 Prevence kriminality v České republice.....	27
5.1 Systém prevence kriminality v České republice	27
5.2 Institucionální a legislativní rámec prevence kriminality v České republice	28
5.3 Financování prevence kriminality	29
6 Vybrané projekty prevence kriminality na území Plzeňského kraje.....	31
6.1 Plzeňský kraj – Kraje pro bezpečný internet 2024.....	31
6.2 Plzeňský kraj – Daleko hled' 2023	32

6.3	Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží 2024	33
6.4	RE/START 2024.....	34
6.5	Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality 2022 ..	35
7	Komparativní analýza vybraných projektů	37
7.1	Cílové skupiny	39
7.2	Typ prevence.....	41
7.3	Používané metody	43
7.4	Míra úspěšnosti	44
7.5	Financování.....	46
7.6	Udržitelnost.....	48
7.7	Výsledky strukturovaných rozhovorů s koordinátory projektů	50
7.7.1	RE/START.....	50
7.7.2	Daleko hled'.....	51
7.7.3	Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží	52
7.7.4	Kraje pro bezpečný internet	52
7.7.5	Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality ..	53
7.8	Shrnutí komparativní analýzy	53
	Závěr	55
	Seznam zkratk	59
	Seznam tabulek a grafů	60
	Seznam příloh.....	61
	Přílohy.....	62

Úvod

Problematika kriminality a její prevence představuje aktuální a významné téma v oblasti bezpečnosti, které se dotýká fungování společnosti i každodenního života obyvatel. V současné době je stále větší důraz kladen nejen na represivní řešení kriminality, ale především na preventivní přístupy, jejichž cílem je předcházet vzniku rizikového a protiprávního jednání. Význam prevence se projevuje zejména na regionální úrovni, kde je možné pružně reagovat na konkrétní potřeby cílových skupin.

Zpracování tohoto tématu bylo zvoleno z důvodu jeho relevance pro oblast bezpečnostně právní činnosti. Z pohledu autora se jedná o důležitou součást systému zajišťování bezpečnosti, neboť prevence kriminality přispívá k omezení negativních společenských jevů a ke zvyšování pocitu bezpečí obyvatel. Současně jde o oblast, která propojuje teoretické poznatky s praktickou realizací konkrétních opatření.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je porovnat a zhodnotit vybrané projekty prevence kriminality realizované v Plzeňském kraji z hlediska jejich cílových skupin, zaměření, používaných metod, způsobu financování, míry úspěšnosti a udržitelnosti. Práce se zaměřuje na analýzu konkrétních preventivních aktivit realizovaných na krajské úrovni a hodnotí jejich koncepční nastavení i praktické fungování v podmínkách regionu.

Teoretická část práce vychází z odborné literatury zaměřené na kriminologii, prevenci kriminality a bezpečnostní politiku státu. Pozornost je věnována vymezení pojmu kriminalita, jejímu členění, základním kriminologickým ukazatelům a teoretickým přístupům k prevenci kriminality. Dále je popsán systém prevence kriminality v České republice, jeho institucionální a legislativní rámec a financování preventivních aktivit.

Praktická část je koncipována jako kvalitativní komparativní analýza pěti vybraných projektů prevence kriminality realizovaných v Plzeňském kraji, konkrétně projektů: Kraje pro bezpečný internet 2024, Daleko hled' 2023, Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží 2024, RE/START 2024 a Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality 2022. Vzhledem k odlišné době realizace jednotlivých projektů byla pro komparaci použita data z posledního dostupného roku jejich realizace. Cílem nebylo sledovat jejich vývoj v čase, ale porovnat jejich koncepční nastavení a charakter intervence.

Pro zpracování praktické části byla použita metoda analýzy dokumentů, zejména strukturovaných popisů projektů, veřejně dostupných informací a souvisejících materiálů Plzeňského kraje a Ministerstva vnitra České republiky. Doplňkovou metodou byl polostrukturovaný rozhovor realizovaný e-mailovou formou s koordinátory jednotlivých projektů. Rozhovor byl koncipován se standardizovaným okruhem otázek aplikovaným na všechny vybrané projekty, což umožnilo získat srovnatelná data a následně provést systematickou komparaci podle předem stanovených kritérií.

Komparativní analýza byla provedena na základě následujících hodnotících kategorií: typ prevence (primární, sekundární, nepřímá), charakter cílové skupiny, použité metody práce, zapojené instituce, způsob financování, indikátory úspěšnosti a udržitelnost projektu. Získaná data byla vyhodnocena formou kvalitativního porovnání

jednotlivých projektů s cílem identifikovat jejich společné znaky i rozdíly. Za omezení výzkumu lze považovat skutečnost, že práce vychází z dostupné projektové dokumentace a z odpovědí koordinátorů projektů, které mohou být do určité míry subjektivně interpretovány. Výsledky proto nelze zobecňovat na všechny projekty prevence kriminality v České republice, ale vztahují se ke konkrétnímu regionálnímu kontextu Plzeňského kraje.

2 Kriminalita – stav, struktura a dynamika

Kriminalita je individuální čin nebo chování, které je v dané kultuře nebo společnosti považováno za zločin. Jedná se o souhrn trestných činů, ke kterým došlo a dochází v určité společnosti a které podléhají sankcím. Obecně se hovoří o zločinnosti, tedy společenském jevu, kterým se chápe souhrn kriminálního chování neboli trestné činnosti.¹ Kriminalitu lze také popsat jako souhrn trestných činů spáchaných na konkrétním území za konkrétní období.²

K vyobrazení rozsahu kriminality na konkrétním území za konkrétní období se používá tzv. index kriminality. Index kriminality říká, kolik se stalo za sledované období trestných činů přepočteno na 100 000 obyvatel, kdy k výsledku je použit jednoduchý vzorec:

$$\text{Index kriminality} = \frac{\text{Počet trestných činů}}{\text{Počet obyvatel na daném území}} * 100\ 000$$

Index nemusí vypočítávat jen a pouze celkovou kriminalitu, je používán i pro zjištění vybraných druhů kriminality či konkrétních trestných činů. Často je používán i pro počty stíhaných, obžalovaných, odsouzených a také pro počty osob ve výkonu trestu odnětí svobody.³

Kriminalita se člení ve vztahu k možnosti jejího zjištění na zjevnou (registrovanou), skrytou (latentní) a skutečnou kriminalitu. Zjevná kriminalita vychází ze statistik, tedy vyšla najevo. Skrytá kriminalita je kriminalita, o které se orgány činné v trestním řízení (dále jen “OČTŘ”) nedozvěděly a nelze ji nalézt v oficiálních statistikách. Skrytou kriminalitu dělíme na černá čísla – trestná činnost, která je OČTŘ neznámá a na šedá čísla – trestná činnost, která je OČTŘ známá, avšak do statistik se nedostala, protože má i jiné významy. Skutečná kriminalita zahrnuje jak skrytou, tak i zjevnou kriminalitu. Latentní kriminalita se zjišťuje třemi způsoby:

---

¹ VETEŠKA, J., FISCHER, S. *Psychologie kriminálního chování – vybrané otázky etiologie, andragogické intervence a resocializace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2020. 208 s. ISBN 978-80-271-0731-5, str. 28

² SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2009. 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2, str. 15

³ TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2024. 217 s. ISBN 978-80-7380-951-5, str. 53–55

- Dotazování respondentů na trestnou činnost osob z jejich okolí, o níž mají znalost,
- Pokládání otázek přímo pachateli týkajících se jeho možné trestní minulosti,
- Viktimizační výzkumy – zjišťují prostřednictvím dotazování obětí, zda se staly oběťmi trestné činnosti i v případech, které nebyly oznámeny OČTŘ.⁴

2.1 Prameny informací o registrované kriminalitě v České republice

Základním oficiálním zdrojem údajů o registrované kriminalitě jsou kriminální statistiky sestavované orgány a institucemi, které se zabývají kontrolou kriminality. Přestože tyto statistiky vykazují určité nedostatky, představují pro kriminologii nepostradatelný výchozí materiál, neboť poskytují informace o rozsahu, struktuře i vývojových trendech kriminality, jež slouží jako podklad pro tvorbu koncepčních a preventivních opatření na celostátní i lokální úrovni. V ČR jsou kriminální statistiky vytvářeny těmito institucemi:

- Ministerstvo vnitra ČR, respektive Policejní prezidium ČR – policejní statistika,
- Ministerstvo spravedlnosti ČR – statistika soudů a státních zastupitelství,
- Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (dále jen “VSČR”) – vězeňská statistika.⁵

Policejní statistiky představují soubor údajů evidovaných Policií ČR, které zachycují rozsah kriminality v časové návaznosti nejbližší samotnému spáchání trestného činu. Obsahují informace o všech policíí zjištěných a registrovaných skutcích, jež vykazují znaky trestného nebo jinak trestného jednání, a to bez ohledu na skutečnost, zda byl následně odhalen a trestně stíhán pachatel.⁶ Policejní statistika, jinak také evidenčně

⁴ SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2009. 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2, str. 16

⁵ GRIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3, str. 36

⁶ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3, str. 149–150

statistický systém společně se statistikou služby dopravní policie jsou dva základní systémy statistického souboru policejního sboru.

Statistika soudů a státních zastupitelství, též justiční statistika Ministerstva spravedlnosti, je oficiálním statistickým zdrojem, který poskytuje přehled o kriminalitě z pohledu soudního rozhodování. Tento statistický soubor umožňuje analyzovat charakteristiky osob trestně stíhaných, obžalovaných i odsouzených, a to zejména z hlediska věku, pohlaví, předchozí trestní minulosti či vlivu alkoholu. Současně poskytuje informace o druhu a výši uložených trestů, včetně nepodmíněných trestů odnětí svobody, a o použitých ochranných opatřeních.⁷

Statistické přehledy VSČR jsou pravidelně sestavovány Generálním ředitelstvím Vězeňské služby. Z hlediska kriminologického výzkumu mají zásadní význam zejména informace týkající se osob ve výkonu trestu, které umožňují jejich členění podle věku, pohlaví, opakovaného páchaní trestné činnosti, druhu trestného jednání, dosaženého vzdělání či účasti na programech zacházení. Samostatná část statistické ročenky je rovněž věnována organizačnímu uspořádání a činnosti VSČR jako instituce.⁸

2.2 Stav, struktura a dynamika

Stav kriminality je základním ukazatelem její kvantitativní podoby vycházejícím ze statistických údajů. Je určován zejména počtem evidovaných trestných činů, případně počtem osob, které se na nich podílely. Vyjadřuje se buď v absolutních hodnotách, nebo prostřednictvím relativních ukazatelů, které vypovídají o úrovni a intenzitě kriminality.⁹

Rozsah kriminality vyjadřuje celkový počet trestných činů, případně jinak trestného jednání, evidovaných na určitém území a v konkrétním časovém období. Obvykle je vyjadřován pomocí absolutních údajů nebo procentuálního vyjádření změn v čase. Nevýhodou tohoto ukazatele je, že nezohledňuje demografické faktory, což může při srovnávání jednotlivých oblastí vést ke zkresleným závěrům.¹⁰

---

⁷ ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. 146 s. ISBN 80-86795-05-5, str. 40–41

⁸ FIRSTOVÁ, J. *Kriminologie a prevence kriminality I: úvod do studia*. Praha: Armex, 2021. 164 s. ISBN 978-80-87451-83-0, str. 44

⁹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004. 452 s. ISBN 80-7357-026-2, str. 56

¹⁰ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3, str. 141

Úroveň (intenzita) kriminality představuje relativní ukazatel používaný při statistickém vyhodnocování kriminality. Vyjadřuje míru zatížení určitého území trestnou činností ve vztahu k počtu obyvatel a je vyjadřována prostřednictvím indexu kriminality. Oproti absolutním údajům poskytuje tento ukazatel přesnější obraz o skutečném kriminálním zatížení obyvatelstva.¹¹

Samotná míra kriminality však neposkytuje dostatečné informace o struktuře trestné činnosti, například o převažujících typech trestných činů, zastoupení pachatelů podle pohlaví či míře recidivy. Z tohoto důvodu je nezbytné kriminalitu dále členit a analyzovat její strukturu.¹²

Struktura kriminality vyjadřuje její kvalitativní charakteristiky a může být vymezena podle různých hledisek. Kriminalitu lze členit například podle ustanovení trestního zákona, jeho zvláštní části, osoby pachatele či poškozeného, případně podle kriminalistických a dalších relevantních kritérií.¹³ Poznání struktury kriminality zpřesňuje celkový obraz trestné činnosti a umožňuje její hlubší hodnocení. Společenská pozornost se přitom soustřeďuje zejména na závažné formy kriminality, zatímco samotné statistické údaje o celkovém počtu trestných činů tuto skutečnost dostatečně nevystihují. Z tohoto důvodu se objevují snahy o vytvoření indexu závažnosti kriminality, který by lépe zachycoval její vývoj a rozdíly mezi jednotlivými typy trestné činnosti.¹⁴

Dynamika kriminality, označovaná rovněž jako vývoj trestné činnosti, se zaměřuje na sledování změn v rozsahu a struktuře kriminality v průběhu času na vymezeném území. Tento přístup pracuje s pojmy tendence či trend kriminality, jimiž se vyjadřuje směr jejího vývoje, a to jak v podobě stagnace, tak i růstu nebo poklesu kriminality.¹⁵

Tyto změny jsou vyjadřovány pomocí absolutních hodnot a indexů za vymezené časové období. Analýza dlouhodobých trendů následně umožňuje vytvářet kriminologické prognózy budoucího vývoje kriminality.¹⁶ Prognózování kriminality je

---

¹¹ SVATOŠ, R. *Kriminalita a možnosti jejího poznání a ovlivňování*. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2013. 170 s. ISBN 978-80-87472-64-4, str. 17–18

¹² GRIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3, str. 31

¹³ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6, str. 34

¹⁴ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3, str. 142

¹⁵ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6, str. 35

¹⁶ GRIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3, str. 32

vzhledem k působení řady provázaných faktorů složitým procesem, což je nutné zohledňovat při tvorbě trestní politiky. V této souvislosti lze zmínit studii z let 2003–2007, která se zabývala možnými scénáři budoucího vývoje kriminality v České republice v závislosti na míře řešení identifikovaných problémů.¹⁷

---

¹⁷ VÁLKOVÁ, H., KUČTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3, str. 142–143

3 Druhy kriminality a jejich prevence

Druhy kriminality představují základní členění trestné činnosti podle jejího charakteru a zaměření. V rámci obecné kriminality lze rozlišit zejména kriminalitu násilnou, mravnostní, majetkovou a hospodářskou. Toto členění vychází z kriminologických přístupů, které kriminalitu klasifikují podle povahy trestného jednání a chráněných společenských zájmů.¹⁸

Prevence kriminality na jednotlivé druhy trestné činnosti navazuje a představuje soubor opatření zaměřených na předcházení vzniku kriminality, snižování jejích příčin a minimalizaci jejích negativních důsledků. Uplatňují se přitom různé formy prevence, zejména sociální, situační a viktimologická, které se vzájemně doplňují.¹⁹

3.1 Násilná kriminalita

Násilná kriminalita je považována za součást obecné kriminality a představuje především kriminologický pojem sloužící k analytickému a statistickému vymezení určité skupiny trestné činnosti. Trestní právo s tímto pojmem nereaguje jako s jednotnou kategorií, ale postihuje jednotlivá násilná jednání prostřednictvím konkrétních skutkových podstat rozptýlených napříč zvláštní částí trestního zákoníku. Tyto trestné činy se vyznačují značnou různorodostí jak z hlediska chráněných zájmů, tak i způsobu a intenzity použití násilí.²⁰

Prevence násilné kriminality se vyznačuje určitými specifickými rysy vyplývajícími z jejího charakteru, což komplikuje jednoznačné vymezení preventivních postupů, které by byly účinné vůči všem formám násilné trestné činnosti.²¹ Nejširší možnosti předcházení násilné kriminalitě nabízí sociální prevence, která se zaměřuje na zlepšování nepříznivých sociálních podmínek. Jejím cílem je snižování sociálních rizik

---

¹⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Metodika – kriminalita* [online]. [cit. 2026-03-18]. Dostupné z WWW: <<https://csu.gov.cz/metodika-kriminalita>>

¹⁹ MVČR. *Prevence kriminality – Vymezení pojmů* [online]. © 2026 [cit. 2026-03-18]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>>

²⁰ GRIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3, str. 223

²¹ STAŇKOVÁ, L., ŠČERBA, F., VICHLENDÁ, M. *Násilná kriminalita*. Praha: Leges, 264 s. ISBN 978-80-7502-069-7. str. 49

a posilování pozitivních vzorců chování ve společnosti.²² V rámci prevence násilné kriminality se uplatňuje sociální, situační a viktimologická prevence. Sociální prevence se zaměřuje zejména na podporu smysluplného využívání volného času, zlepšování sociálního klimatu v institucích, potírání alkoholismu a drogové problematiky a na posilování odpovědného chování jednotlivců i veřejnosti. Jejím cílem je omezení rizikového chování a předcházení vzniku násilných konfliktů.

Situační prevence je orientována na úpravu prostředí s cílem snížit příležitosti k páčání násilné kriminality. Patří sem zejména zajištění přehlednosti veřejných prostranství, využívání kamerových systémů, zvýšený počet policejních hlídek, omezení manipulace s hotovostí a regulace držení zbraní.

Viktimologická prevence se soustředí na snižování rizika viktimizace prostřednictvím zvyšování informovanosti veřejnosti o vhodném chování v ohrožujících situacích a posilování schopnosti jednotlivců na tyto situace adekvátně reagovat.²³

3.2 Mravnostní kriminalita

Mravnostní kriminalita představuje specifickou oblast trestné činnosti spojenou se sexuální oblastí lidského chování, při níž dochází k uspokojování sexuálních potřeb v rozporu s obecně uznávanými společenskými normami. Vzhledem k rozdílnému vnímání hranic přijatelného chování je v této oblasti nezbytná jasná právní regulace vymezující, které jednání je přípustné a které již porušuje právní normy.²⁴ Mravnostní kriminalitu nelze ztotožňovat se sexuální deviací, neboť ne každé deviantní chování je trestně postižitelné a zároveň ne všechny sexuální trestné činy jsou páčány deviantními jedinci. V užším pojetí lze mravnostní kriminalitu vymezit jako trestnou činnost motivovanou sexuální potřebou pachatele, přičemž typickými příklady jsou znásilnění a pohlavní zneužívání. Sexuálně motivované jednání se však může projevit i v rámci jiných skutkových podstat trestných činů.²⁵

---

²² GRĚVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3, str. 243

²³ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6, str. 134

²⁴ GRĚVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3, str. 246

²⁵ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3, str. 424–425

Prevence mravnostní kriminality se uplatňuje zvláště u deviantních jedinců a zvláště u nedevariantních jedinců. U osob se sexuální deviací se v rámci prevence a omezení recidivy uplatňují především zdravotnická opatření. Ta mohou mít podobu biologické terapie, jejímž cílem je farmakologické oslabení libida a sexuální potence. Dále se využívají chirurgické zákroky, mezi něž patří zejména kastrace nebo stereotaktické operace. Významnou roli hraje rovněž psychoterapie, která se zaměřuje na nalezení takových forem sexuálního uspokojení, jež nejsou v rozporu s právními normami a společenskými pravidly.

U jedinců bez sexuální deviace se v oblasti prevence uplatňují obdobné postupy jako u násilné trestné činnosti, zejména sociální, situační a viktimologická prevence.²⁶

3.3 Majetková kriminalita

Majetková kriminalita je jednou ze základních složek obecné kriminality a dlouhodobě představuje nejrozšířenější skupinu trestných činů. Vzhledem k jejímu dominantnímu podílu na celkové kriminalitě má její vývoj významný vliv na celkový trend kriminality ve společnosti.²⁷

Majetková kriminalita je charakteristická útoky na majetek fyzických i právnických osob a vzhledem k jejímu rozsahu je její potírání dlouhodobě málo účinné. Tvoří přibližně 65 % registrované kriminality. Typickými znaky jsou nízká míra objasněnosti okolo 20 %, převaha mužů mezi pachateli a výrazný podíl recidivistů.²⁸

Prevence majetkové kriminality zahrnuje sociální, situační a viktimologickou prevenci. Sociální prevence se zaměřuje na ovlivňování sociálních podmínek a chování jednotlivců s cílem předcházet vzniku trestné činnosti, zejména prostřednictvím podpory smysluplného využívání volného času, zlepšování sociálního klimatu a potírání závislostí. Významnou roli hraje rovněž posilování právního vědomí, autority orgánů činných v trestním řízení a odpovědného chování veřejnosti.

Situační prevence je orientována na snižování příležitostí k páčání majetkové kriminality pomocí úprav prostředí a technických opatření, jako je zabezpečení objektů,

---

²⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6, str. 149

²⁷ GRIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3, str. 262

²⁸ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6, str. 153

kamerové systémy či zvýšený dohled v rizikových lokalitách. Viktimologická prevence se soustředí na snižování rizika viktimizace zejména prostřednictvím informovanosti a poradenské činnosti v oblasti ochrany majetku.²⁹

3.4 Hospodářská kriminalita

Hospodářská (ekonomická) kriminalita je odlišná od obecné majetkové trestné činnosti, ačkoliv hranice mezi nimi nemusí být vždy zcela jednoznačná. Zatímco majetková kriminalita směřuje proti majetku fyzických a právnických osob, hospodářská kriminalita je zaměřena na narušování hospodářských vztahů a fungování hospodářského systému.³⁰

Prevence hospodářské kriminality je zaměřena na omezení protiprávního jednání v hospodářských vztazích, zejména prostřednictvím zkvalitňování legislativy, včetně trestní odpovědnosti právnických osob. Důležitou roli hraje také efektivní fungování příslušných institucí, činnost kontrolních orgánů a posilování autority orgánů činných v trestním řízení. Významným preventivním faktorem je rovněž zvyšování odborných znalostí v oblasti ekonomických a finančních operací, podpora podnikatelské etiky a rozvoj mezinárodní spolupráce.³¹

---

²⁹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6, str. 172

³⁰ GRIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3, str. 277

³¹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6, str. 187–188

4 Prevence kriminality – teoretická východiska

V průběhu vývoje kriminologie došlo k významnému posunu v přístupu k prevenci kriminality. Zatímco v minulosti převládal spíše pesimistický názor shrnovaný tvrzením „nic nefunguje“, postupně se prosadil optimističtější přístup zdůrazňující význam konkrétních preventivních opatření. Prevence kriminality tak začala být chápána jako soubor praktických strategií, které mohou reálně ovlivnit míru trestné činnosti, zejména v konkrétních lokalitách a situacích.

Tento vývoj vedl k většímu důrazu na empiricky ověřené postupy a na identifikaci opatření, která jsou schopna efektivně snižovat kriminalitu. Prevence kriminality se tak stala nedílnou součástí moderní kriminální politiky a významným nástrojem řízení bezpečnosti ve společnosti.³²

4.1 Prevence kriminality

Prevence kriminality představuje systematickou a odborně podloženou činnost, která je zaměřena na cílené a koordinované ovlivňování faktorů a okolností vedoucích ke vzniku kriminality. Jejím cílem je tyto příčiny a podmínky odstranit, případně je prostřednictvím vhodně zvolených forem a metod co nejvíce omezit, minimalizovat jejich negativní důsledky a současně podporovat vznik prostředí, které působí proti kriminalitě.³³ Prevence je chápána jako ochranné působení zaměřené na předcházení nežádoucím jevům. Jako její synonymum bývá uváděn pojem profilaxe, přestože se v odborné literatuře objevují snahy tyto dva pojmy významově odlišit.³⁴

Vzhledem k rozmanitosti opatření, která v širším pojetí spadají do oblasti preventivních činností, je účelné členit prevenci kriminality podle vybraných kritérií ověřených jak teoretickými přístupy, tak praktickými zkušenostmi. Aktivita, opatření a konkrétní preventivní programy, jež jsou vytvářeny a dále rozvíjeny s cílem předcházet trestné činnosti a které jsou přímo zaměřeny na její potlačení, jsou označovány jako přímé

---

³² MORGAN, R., REINER, R., MAGUIRE, M. *The Oxford handbook of criminology*. New York, NY: Oxford University Press, 2012. 1017 s. ISBN 978-0-19-959027-8, str. 772–774

³³ HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2009. 190 s. ISBN 978-80-87212-27-1, str. 170–171

³⁴ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 132 s. ISBN 978-80-87472-76-7, str. 13

preventivní strategie. Mezi tyto strategie lze zařadit například informační kampaně ve veřejné dopravě upozorňující na nebezpečí kapesních krádeží či vzdělávací přednášky pro seniory zaměřené na formy trestné činnosti, jimiž je tato skupina osob zvýšeně ohrožena.

Nepřímé preventivní strategie nejsou primárně zaměřeny na bezprostřední předcházení kriminalitě ani na snižování počtu trestných činů. Jedná se o činnosti orientované zejména na oblasti, jako je zaměstnanost, bydlení či další sociálně-politické faktory, jejichž cílem je celkové zvyšování kvality života ve společnosti.³⁵

4.2 Typy prevence kriminality

Z hlediska obsahového zaměření lze prevenci kriminality rozdělit na sociální prevenci, situační (technickou) prevenci a prevenci viktimnosti, označovanou rovněž jako viktimologická prevence. Preventivní přístupy je možné současně klasifikovat podle jejich primárního zaměření, a to na strategie orientované na osoby, které představují sociální prevenci, dále na strategie soustředěné na prostředí, místa a věci, jež se mohou stát cílem trestné činnosti nebo místem jejího spáchání, tedy na situační prevenci. Samostatnou kategorií tvoří strategie vycházející z aktivní účasti obětí trestné činnosti, a to jak potenciálních, tak skutečných, které jsou charakteristické pro viktimologickou prevenci.³⁶

4.2.1 Sociální prevence

Sociální prevence kriminality patří do sociální politiky státu. Míří na změnu špatných sociálních, ekonomických, kulturních a jiných podmínek prostředí, ze kterých se vytváří sociální kriminogenní faktory. Cílem tedy je vytvořit příznivé podmínky společnosti, které vedou k životu v souladu s právními a mravními normami.

Zmíněné kriminogenní faktory dělíme na individuální, rodinné a socio-ekonomické. Z individuálních lze uvést nízkou inteligenci, neschopnost řešit konflikty, nízkou úroveň právního vědomí, nedostatečnou mravní a etickou znalost. Mezi rodinné patří například nesprávná výchova, kriminální chování rodičů či

---

³⁵ FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. 204 s. ISBN 978-80-7676-057-8, str. 61

³⁶ Tamtéž, str. 62

sourozenců, konflikty mezi rodiči či rozpad rodiny. U socio-ekonomických faktorů lze zmínit nízký příjem rodiny, příslušnost ke konkrétní sociální skupině nebo etnickým, sexuálním či náboženským menšinám. Zmíněným faktorům se právě věnují projekty sociální prevence kriminality.³⁷ Nejdůležitějším prostředkem sociální prevence je výchova dítěte v rodině a ve škole. Mezi takové prostředky patří předškolní programy pro děti, programy určené rodičům, programy vázané na školu, vrstevnické a komunitní programy. V ČR je obecně zakořeněn přístup, kdy strategií preventivních programů je pouhé poskytování informací. Ochota dětí o poskytované informace je závislá na jejich postoji vůči poskytovateli informací. Málo oblíbený učitel nemá šanci úspěšně předat informace či poznatky vedoucí k prevenci rozvoje kriminality v mimoškolním prostředí.³⁸

Trávení volného času je dalším způsobem, jak předejít rozvoji kriminálního chování. Jde zde hlavně o návštěvy restauračních zařízení, barů, heren či bezcílného potulování se. V dnešní společnosti je sice na výběr mnoho volnočasových aktivit, ale negativním jevem je stoupání finanční náročnosti těchto aktivit. Ve větších městech se volnočasové aktivity šíří mnohem rychleji, než je tomu v menších lokalitách, kde o ně zájem je, ale stávají se nedosažitelnými. Díky tomu se tvoří bariéry v zapojování se do volnočasových aktivit z ekonomických důvodů a nedostupnosti. To vede k nevytvoření si pozitivního vztahu k těmto činnostem a výrazně to ovlivní další životní orientaci mladého člověka.³⁹

4.2.2 Situační prevence

Situační prevence kriminality se na rozdíl od prevence sociální zaměřuje především na konkrétní situace a podmínky, které souvisejí s ochranou veřejného pořádku, bezpečnosti, života, zdraví a majetku. Jejím cílem je ztížit potenciálním pachatelům možnost spáchání trestného činu a zároveň zvýšit pravděpodobnost jejich odhalení a dopadení. Vychází z poznatku, že k určitým typům trestné činnosti dochází

---

³⁷ FIRSTOVÁ, J. *Kriminologie a prevence kriminality I: úvod do studia*. Praha: Armex, 2021. 164 s. ISBN 978-80-87451-83-0, str. 99

³⁸ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3. vyd. Praha: Portál, 2011. 344 s. ISBN 978-80-7367-825-8, str. 262–265

³⁹ FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. 204 s. ISBN 978-80-7676-057-8, str. 63–64

opakovaně v konkrétních časových obdobích, na specifických místech, za daných okolností a ze strany určitých skupin pachatelů.

Mezi nejčastěji uplatňovaná opatření situační prevence patří zejména posilování ochrany osob, objektů a majetku, snižování očekávaného zisku z trestné činnosti, zvyšování rizika pro pachatele či zlepšování dohledu nad vybranými lokalitami. Situační prevence se přitom ve většině případů soustředí především na oblast majetkové kriminality. Současně je však nezbytné upozornit jak na její přínosy, tak i na její limity. Mezi hlavní výhody patří relativně snadná a rychlá realizace opatření i jejich zpravidla nižší finanční náročnost. Naopak mezi nevýhody lze zařadit různé formy přesunu kriminality, ať již teritoriálního, časového, funkčního či taktického. Pachatelé mohou například změnit místo páchaní trestné činnosti, přizpůsobit se časovému rozložení preventivních opatření, zvolit jiný druh deliktu, upravit způsob provedení činu nebo se zaměřit na jiný typ oběti.⁴⁰

Účinnost situační prevence je výrazně patrná zejména v oblasti majetkové kriminality, její význam však nelze opomíjet ani u dalších forem trestné činnosti, jako je kriminalita násilná či mravnostní. V případě násilných trestných činů může situační prevence, opřená o kvalitní právní regulaci a její důsledné uplatňování, přispět například k omezení dostupnosti střelných zbraní. Skutečné efektivity je však možné dosáhnout pouze při současném působení a vzájemném propojení situační, sociální a viktimologické prevence. Projekty situační prevence by měly být vždy přizpůsobeny konkrétnímu objektu, lokalitě či obci, což předpokládá důkladnou znalost místních podmínek a bezpečnostní situace.⁴¹

4.2.3 Viktimologická prevence

Viktimologická prevence představuje soubor preventivních přístupů zaměřených na osoby ohrožené trestnou činností i na ty, které se již obětí staly, přičemž v sobě kombinuje postupy typické pro sociální a situační prevenci. Jejím hlavním cílem je posílení bezpečnosti jednotlivců prostřednictvím zvyšování informovanosti a rozvoje schopnosti rozpoznávat rizikové situace. Důraz je kladen zejména na předávání

---

⁴⁰ FIRSTOVÁ, J. *Kriminologie a prevence kriminality I: úvod do studia*. Praha: Armex, 2021. 164 s. ISBN 978-80-87451-83-0, str. 99–101

⁴¹ FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. 204 s. ISBN 978-80-7676-057-8, str. 65–67

praktických poznatků, které mohou přispět ke snížení pravděpodobnosti viktimizace, a to například prostřednictvím edukačních programů, veřejných osvětových aktivit, mediální komunikace či dostupných poradenských služeb.⁴²

Osvětové aktivity se zaměřují jak na poskytování návodů, jak se jednotlivci mohou chovat tak, aby zbytečně nezvyšovali riziko ohrožení sebe samých či svého majetku, tak i na informace týkající se vhodných postupů při obraně proti útoku a správného jednání v jeho průběhu i po jeho skončení. Součástí viktimologické prevence jsou rovněž specializované kurzy zaměřené na rozvoj psychické odolnosti a fyzických obranných dovedností, stejně jako terapeutické a rehabilitační formy podpory poskytované po prodělaném útoku. Významnou roli zde hrají také preventivní opatření orientovaná na snižování rizika opakované viktimizace.⁴³

4.3 Viktimizace

Proces viktimizace představuje velmi komplexní a proměnlivý jev, který je z psychologického hlediska obtížné jednoznačně vymezit, protože je ovlivňován mnoha navzájem propojenými faktory. Nezačíná ani nekončí pouze samotným útokem pachatele na oběť a jejich vzájemnou interakcí, ale často pokračuje i v dalších fázích.⁴⁴

4.3.1 Primární viktimizace

Primární viktimizace označuje přímé poškození osoby v důsledku konkrétního protiprávního jednání, na jehož základě se jedinec stává obětí trestného činu. Pro statistické sledování počtu obětí kriminality se nejčastěji využívá procentuální ukazatel, který vyjadřuje počet obětí připadajících na sto obyvatel v určitém časovém úseku, obvykle v rámci jednoho nebo pěti let. Tento viktimizační index umožňuje analyzovat vývoj tohoto jevu v čase i porovnávat jeho výskyt mezi jednotlivými státy.⁴⁵

---

⁴² VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3, str. 264

⁴³ GRŮVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3, str. 160

⁴⁴ VELIKOVSKÁ, M., *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada Publishing a.s., 2016. 168 s. ISBN 978-80-247-4849-8, str. 53

⁴⁵ Tamtéž, str. 53

4.3.2 Sekundární viktimizace

Oběť může být sekundárně zraňována reakcemi svého okolí, jako jsou přátelé, sousedé, rodiče či vlastní děti, ale také neadekvátním mediálním zpracováním případu. K dalšímu poškození dochází rovněž v důsledku necitlivého nebo traumatizujícího přístupu jednotlivých aktérů trestního řízení, tedy orgánů činných v trestním řízení, chování obhájců, způsobu práce znalců i obsahu výpovědí svědků.⁴⁶

4.3.3 Terciární viktimizace

V závislosti na tom, jak se jedinec vyrovnává s prožitou krizovou událostí, se rozlišuje také třetí etapa označovaná jako terciární viktimizace. Ta nastává v případě, kdy člověk nedokáže adekvátně zpracovat traumatický zážitek, a to i přesto, že z objektivního hlediska již došlo k nápravě situace nebo k odškodnění. Terciární viktimizace je proto chápána jako dlouhodobá či trvalá proměna psychického prožívání, životního směřování nebo celkového životního nastavení po zkušenosti s trestným činem či jinou nepříznivou událostí. Její vznik přitom nemusí souviset s objektivní závažností činu ani s viditelným rozsahem újmy na straně oběti.⁴⁷

---

⁴⁶ VELIKOVSKÁ, M., *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada Publishing a.s., 2016. 168 s. ISBN 978-80-247-4849-8, str. 72

⁴⁷ Tamtéž, str. 82

5 Prevence kriminality v České republice

Prevence kriminality jako systematicky pojatá činnost zaměřená na snižování výskytu sociálně nežádoucích jevů se v České republice začala rozvíjet relativně pozdě ve srovnání se státy západní a severní Evropy či Spojenými státy americkými. Zatímco v těchto zemích byla prevence kriminality již od druhé poloviny 20. století postupně prosazována jako účinný nástroj kontroly kriminality a alternativní přístup k převládající represí, v tehdejší Československu dominoval v rámci boje s kriminalitou především represivní model založený na rozsáhlém nasazení bezpečnostních složek. K zásadnímu obratu v tomto přístupu došlo až po společenských a politických změnách v roce 1989.⁴⁸

Systematické formování preventivní politiky jako plnohodnotné součásti kriminální politiky České republiky započalo na vládní úrovni v první polovině devadesátých let. Od roku 1993 se začal prosazovat koncept vyváženého působení represivních a preventivních nástrojů s cílem zvýšit celkovou efektivitu boje proti kriminalitě. Významným milníkem se stalo přijetí první Strategie prevence kriminality v roce 1996, která byla koncipována jako střednědobý strategický dokument a položila základy systematického rozvoje prevence kriminality v České republice.⁴⁹

5.1 Systém prevence kriminality v České republice

Prevence kriminality je v České republice uskutečňována na třech základních úrovních: celostátní, krajské a místní. Celostátní úroveň představuje strategický rámec prevence kriminality, v jehož rámci je vytvářena vládní preventivní politika a koordinována činnost jednotlivých zapojených subjektů. Krajská úroveň se zaměřuje na koordinaci preventivních aktivit na území kraje, propojení státní správy a obcí a na realizaci dotačních programů v oblasti prevence kriminality. Klíčovou roli zde hrají manažeři prevence kriminality.

Těžiště prevence kriminality se však nachází na místní úrovni, kde dochází k přímé realizaci konkrétních preventivních opatření. Právě na lokální úrovni lze

---

⁴⁸ FIRSTOVÁ, J. *Kriminologie a prevence kriminality I: úvod do studia*. Praha: Armex, 2021. 164 s. ISBN 978-80-87451-83-0, str. 105

⁴⁹ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3, str. 266

nejefektivněji reagovat na specifické problémy vyplývající z místních podmínek a potřeb. Do prevence kriminality se zde zapojují nejen orgány samosprávy a státní instituce, zejména policie, ale také nestátní neziskové organizace, podnikatelské subjekty a samotní občané.⁵⁰

Při utváření a fungování systému prevence kriminality je nezbytné zohledňovat řadu omezení, která mohou ovlivňovat jeho efektivitu, zejména při praktické realizaci preventivních opatření. Tyto limity mohou snižovat účinnost prevence kriminality a představují objektivní překážky, se kterými je nutné při plánování preventivních aktivit počítat. Jedním z významných omezení je existence celé řady faktorů, které mají vliv na kriminalitu, avšak jejich ovlivnění je obtížné nebo zcela nemožné. Jedná se například o demografické změny, klimatické podmínky či širší společenské jevy, které stojí mimo přímý dosah preventivních opatření. Dalším limitem je skutečnost, že prevence kriminality nemůže cíleně působit na všechny druhy a formy trestné činnosti současně a na všech úrovních, což vyžaduje stanovení priorit. Omezené možnosti prevence se projevují rovněž v oblasti subjektivního pocitu bezpečí, jelikož strach z kriminality není ovlivňován výhradně reálnou mírou kriminality, ale i dalšími faktory, které preventivní opatření nedokáží plně eliminovat.⁵¹

5.2 Institucionální a legislativní rámec prevence kriminality v České republice

Institucionální a legislativní rámec prevence kriminality v České republice se začal formovat především v návaznosti na společenské změny po roce 1989, kdy došlo k výraznému nárůstu kriminality a současně se ukázala omezená účinnost výhradně represivních nástrojů. Postupně se prosadil názor, že zajištění bezpečnosti obyvatel vyžaduje systematický a koordinovaný přístup, v němž hraje prevence kriminality významnou roli. Tyto myšlenky byly reflektovány i v odborných a občanských iniciativách na počátku 90. let, které zdůrazňovaly právo občanů na bezpečnost v právním státě a potřebu institucionálního ukotvení preventivních aktivit. Na základě těchto východisek došlo v první polovině 90. let k vytvoření základních struktur prevence kriminality na úrovni státu. V roce 1993 bylo rozhodnuto o systematickém rozvoji

---

⁵⁰ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3, str. 268

⁵¹ FIRŠTOVÁ, J. *Kriminologie a prevence kriminality I: úvod do studia*. Praha: Armex, 2021. 164 s. ISBN 978-80-87451-83-0, str. 106

prevence kriminality a byl zřízen Republikový výbor pro prevenci kriminality jako meziresortní koordinační a metodický orgán působící při Ministerstvu vnitra. Tento výbor se stal klíčovým nástrojem pro koordinaci preventivní politiky státu a spolupráci jednotlivých resortů v oblasti prevence kriminality.⁵²

Institucionální rámec prevence kriminality v České republice je založen na spolupráci více resortů státní správy. Koordinaci roli plní Ministerstvo vnitra, které zajišťuje tvorbu strategických dokumentů, metodické vedení a koordinaci preventivních aktivit na celostátní i regionální úrovni. Na prevenci kriminality se podílejí také další resorty, zejména Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo školství a Ministerstvo zdravotnictví, jejichž činnost směřuje k omezování rizikových faktorů a ochraně ohrožených skupin obyvatel.

Součástí institucionálního zajištění prevence kriminality jsou rovněž specializované složky a odborná pracoviště zaměřená na realizaci preventivních opatření, resocializaci pachatelů a ochranu obětí. Celý systém je koncipován jako koordinovaný rámec veřejné správy a odborných institucí s cílem dlouhodobého působení v oblasti prevence kriminality.⁵³

5.3 Financování prevence kriminality

Financování prevence kriminality v České republice je koncipováno jako víceúrovňový systém, který odpovídá celkové struktuře prevence kriminality. Základní rámec financování je vytvářen na celostátní úrovni, kde stát prostřednictvím vlády a příslušných resortů zajišťuje finanční podporu preventivních aktivit a stanovuje priority v souladu se strategickými dokumenty prevence kriminality. Významnou roli v tomto procesu hraje Republikový výbor pro prevenci kriminality, který se podílí na koordinaci finanční podpory a směřování prostředků do oblastí odpovídajících celostátním cílům prevence kriminality. Resort vnitra a další zapojená ministerstva se na financování prevence kriminality podílejí zejména podporou specifických projektů, výzkumných

---

⁵² GRĚVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3, str. 162–163

⁵³ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 132 s. ISBN 978-80-87472-76-7, str. 58–63

aktivit a metodické činnosti, které přispívají k rozvoji preventivních opatření na nižších úrovních systému.⁵⁴

Financování prevence kriminality je ve strategických dokumentech České republiky považováno za nezbytný předpoklad naplňování cílů preventivní politiky státu. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027 klade důraz na zajištění stabilního a dlouhodobého financování systému prevence kriminality i jednotlivých preventivních aktivit. Strategie zároveň připouští možnost využití mimorozpočtových zdrojů financování, které mohou doplňovat prostředky státního rozpočtu a přispívat k realizaci dlouhodobě udržitelných preventivních opatření.⁵⁵

---

⁵⁴ FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. 204 s. ISBN 978-80-7676-057-8, str. 93

⁵⁵ MVČR. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022 [cit. 2026-01-30]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>>.

6 Vybrané projekty prevence kriminality na území Plzeňského kraje

Tato kapitola se zaměřuje na vybrané projekty prevence kriminality realizované na území Plzeňského kraje. Konkrétně se jedná o projekty Kraje pro bezpečný internet, Daleko hled', RE/START, Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží a Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality. Cílem kapitoly je představit tyto projekty a poukázat na jejich význam v oblasti prevence kriminality.

6.1 Plzeňský kraj – Kraje pro bezpečný internet 2024

Projekt prevence kriminality Kraje pro bezpečný internet (dále jen „KPBI“) představuje systematickou iniciativu zaměřenou na zvyšování bezpečnosti uživatelů v online prostředí a na posilování digitální gramotnosti napříč věkovými skupinami obyvatelstva. Projekt vznikl z podnětu Asociace krajů České republiky a byl schválen Radou Asociace krajů ČR v roce 2013 jako dlouhodobý preventivní program reagující na rostoucí rizika spojená s užíváním informačních a komunikačních technologií.

Dynamický rozvoj digitálních technologií významně proměnil každodenní život jednotlivců i celé společnosti. Internet a mobilní zařízení dnes plní nejen komunikační a informační funkci, ale jsou rovněž prostředkem vzdělávání, ekonomických aktivit a sociální interakce. S tímto vývojem však souvisí také nárůst nových forem rizikového chování, jako je šíření dezinformací, zneužívání osobních údajů, kyberšikana nebo sexting. Efektivní prevence těchto jevů vyžaduje nejen technickou vybavenost, ale především rozvoj kritického myšlení a odpovědného jednání uživatelů.

Projekt je koncipován jako vzdělávací platforma využívající především online nástroje. Jeho součástí jsou e-learningové kurzy, multimediální výukové materiály a každoročně realizovaný vědomostní kvíz. Obsah je přizpůsoben různým cílovým skupinám, zejména dětem a studentům, pedagogickým pracovníkům, rodičům, sociálním pracovníkům i široké veřejnosti.

Na odborné přípravě vzdělávacích materiálů se podílejí specializované organizace, mimo jiné Jeden svět na školách a O2 Chytrá škola. Technické zabezpečení e-learningového systému zajišťuje společnost PC HELP, a.s. Projekt byl podpořen grantovými prostředky Programu prevence kriminality Ministerstvo vnitra České republiky (dále jen „MVČR“) a na jeho realizaci se podílejí rovněž společnosti Microsoft a GORDIC, přičemž organizační i finanční spoluúčast zajišťují jednotlivé kraje České republiky.

Projekt tak představuje příklad koordinované spolupráce veřejné správy, vzdělávacích institucí a soukromého sektoru v oblasti prevence kriminality v kyberprostoru.⁵⁶

Podrobnější přehled vzdělávacích materiálů je dostupný na oficiálních webových stránkách projektu Kraje pro bezpečný internet, kde jsou zveřejněny tematicky strukturované podklady určené jednotlivým cílovým skupinám. Tyto materiály pokrývají široké spektrum problematiky bezpečného chování v online prostředí, zejména otázky ochrany osobních údajů, bezpečného užívání sociálních sítí, prevence kyberšikany, rizik spojených se sextingem, problematiky online podvodů či rozpoznávání dezinformací.

Součástí zveřejněných materiálů jsou rovněž metodické podklady pro pedagogy, doporučení pro rodiče a výukové prezentace využitelné v rámci primární prevence na školách. Obsah je koncipován s ohledem na aktuální bezpečnostní hrozby v digitálním prostředí a reflektuje potřebu systematického vzdělávání v oblasti kyberbezpečnosti.

Dostupnost těchto materiálů v online podobě přispívá k širší dostupnosti preventivních nástrojů a umožňuje jejich flexibilní využití jak ve formálním vzdělávání, tak v rámci neformálních preventivních aktivit.⁵⁷

6.2 Plzeňský kraj – Daleko hled' 2023

Projekt prevence kriminality Daleko hled' je koncipován jako program zaměřený na předcházení rizikovému a protiprávnímu jednání dětí a mladistvých z Plzeňského kraje (dále jen „PK“). Projekt se orientuje na podporu smysluplného trávení volného

---

⁵⁶ KRAJE PRO BEZPEČNÝ INTERNET. *Informace o projektu* [online]. © 2025 [cit. 2026-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.kpbi.cz/informace-o-projektu>>

⁵⁷ KRAJE PRO BEZPEČNÝ INTERNET. *Materiály z Plzeňského kraje*. [online]. © 2025 [cit. 2026-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.kpbi.cz/dokument-detail/8>>

času, rozvoj osobnosti a posilování sociálních a vzdělávacích kompetencí, které přispívají ke zvýšení šancí mladých lidí na úspěšné uplatnění ve vzdělávacím systému i v osobním a budoucím pracovním životě.

Preventivní působení je realizováno prostřednictvím souboru sociálně-preventivních aktivit. Do projektu jsou zahrnovány jednodenní i vícedenní volnočasové programy, zážitkové kurzy a pravidelně fungující odpolední kluby. Důležitou součástí je rovněž podpora společných aktivit rodičů a dětí, finanční příspěvky na účast v zájmových kroužcích a individuální podpora poskytovaná prostřednictvím dobrovolnické sítě. Projekt tak kombinuje skupinové i individuální formy práce s cílovou skupinou.

Aktivity navazují na existující síť sociálních služeb v sociálně vyloučených lokalitách, čímž dochází k propojení preventivních opatření s dalšími formami sociální podpory v regionu. U dětí a mladistvých, kteří jsou do projektu zapojováni intenzivněji a dlouhodoběji – například pravidelnou účastí v klubech či individuální spoluprací s dobrovolníky – je patrný rozvoj sociálních dovedností, posílení vzdělávací motivace a celkové zlepšení kompetencí důležitých pro jejich další životní uplatnění.

Z koncepce projektu vyplývá důraz na dlouhodobou a kontinuální práci s cílovou skupinou, která je přizpůsobována věku a individuálním potřebám jednotlivých účastníků. Kombinace různých typů aktivit umožňuje pružně reagovat na aktuální situaci dětí a mladistvých a poskytovat jim komplexní podporu.

Projekt současně zahrnuje i spolupráci s rodiči, kteří se zapojují formou účasti na vybraných aktivitách nebo prostřednictvím konzultací zaměřených na podporu rozvoje a volnočasového zapojení jejich dětí.⁵⁸

6.3 Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží 2024

Projekt Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží navazuje na předchozí pilotní iniciativu zaměřenou na oblast tlumočnicko-preventivní podpory realizovanou Plzeňským krajem, přesněji na projekt Tlumočnick-preventista.

---

⁵⁸ KUČEROVÁ P. *Realizace krajských projektů prevence kriminality v Plzeňském kraji 2023*. [online]. 2024 [cit. 2026-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.plzensky-kraj.cz/realizace-krajskych-projektu-prevence-kriminality-2>>

Program je koncipován jako systematická reakce na potřebu cílené prevence rizikového chování u dětí a mladých lidí ukrajinského původu ve věku přibližně od 6 do 20 let.

Cílová skupina se nachází ve zvýšeně zranitelném postavení, neboť je častěji vystavována sociálně patologickým jevům i potenciálně kriminogenním situacím, a to jak v roli možných obětí, tak pachatelů. Mezi nejčastější rizika patří návykové chování (látkové i nelátkové závislosti), záškoláctví, šikana a kyberšikana, projevy domácího násilí, interetnické napětí, stigmatizace ve veřejném či mediálním prostoru nebo dlouhodobá nezaměstnanost v rodinném prostředí. Situace těchto dětí a dospívajících je nadále ovlivňována důsledky ozbrojeného konfliktu na Ukrajině a související uprchlické krize, což komplikuje jejich proces adaptace a začleňování do majoritní společnosti.

Projekt reaguje na potřebu vytvářet bezpečný a strukturovaný prostor pro aktivní a smysluplné trávení volného času. Zaměřuje se na rozšiřování nabídky organizovaných a pravidelných aktivit, které jsou zároveň finančně dostupné a splňují principy nízkoprahovosti. Součástí aktivit je také rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí, jež podporují sociální integraci a snižují rizika spojená s obdobím dospívání.

Program klade důraz na posilování volných vlastností, podporu sebepoznání, rozvoj schopnosti spolupracovat v týmu a navazovat zdravé mezilidské vztahy. Zároveň napomáhá budování dovedností potřebných k prosazení se v novém sociálním prostředí a ke zvládnutí náročných životních situací. Projekt tak představuje komplexní preventivní nástroj zaměřený nejen na minimalizaci rizikového chování, ale i na podporu dlouhodobé sociální stability cílové skupiny.⁵⁹

6.4 RE/START 2024

Projekt RE/START 2024 byl realizován jako nástroj sekundární prevence kriminality zaměřený na děti a mladistvé z PK, kteří se nacházeli v rizikovém sociálním prostředí. Program reagoval na potřebu systematické podpory mladých lidí ohrožených sociálně patologickými jevy a usiloval o posílení jejich schopnosti zvládat nároky školního, rodinného i širšího společenského prostředí.

---

⁵⁹ KUČEROVÁ P. *V roce 2024 byly zrealizovány krajské projekty prevence kriminality [...]*. [online]. 2025 [cit. 2026-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.plzensky-kraj.cz/v-roce-2024-byly-zrealizovany-krajske-projekty-pr>>

Preventivní intervence byla koncipována jako kombinace skupinových a individuálních aktivit. Realizovány byly vzdělávací workshopy, strukturované volnočasové programy i zážitkový kurz, které měly podpořit rozvoj sociálních dovedností, odpovědnosti a schopnosti spolupráce. Významnou součástí projektu byla rovněž práce s rodiči, spočívající v posilování jejich rodičovských kompetencí a podpory aktivního zapojení do trávení volného času dětí. Součástí podpory byla i finanční pomoc umožňující účast na zájmovém vzdělávání a individuální doprovázení prostřednictvím dobrovolníků.⁶⁰

Projekt byl realizován ve vybraných lokalitách PK s vyšším výskytem sociálního vyloučení, přičemž jednotlivé aktivity byly přizpůsobovány místním potřebám a kapacitám poskytovaných služeb. Koncepce programu vycházela z dlouhodobé zkušenosti realizátora a navazovala na předchozí ročníky obdobně zaměřených projektů. Důležitým principem byla kontinuita působení a propojení projektových aktivit s běžně poskytovanými sociálními a vzdělávacími službami v daném území. Součástí projektu bylo také průběžné vyhodnocování účasti a sledování opakovaného zapojení cílové skupiny, což umožňovalo hodnotit stabilitu a dlouhodobý dopad preventivního působení.⁶¹

6.5 Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality 2022

Projekt „Plzeňský kraj – Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality 2022“ byl realizován jako nástroj nepřímé prevence kriminality zaměřený na zvyšování odborných kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti protidrogové prevence a prevence rizikového chování. Navazoval na obdobné projekty realizované v předchozích letech a reagoval na potřebu systematického vzdělávání škol v oblasti zvládání sociálně patologických jevů.

Hlavním cílem projektu bylo posílit schopnost pedagogů včas rozpoznat projevy rizikového chování žáků a adekvátně na ně reagovat. Projekt byl zaměřen především na témata související s agresivitou dětí, poruchami chování, duševním zdravím

---

⁶⁰ KUČEROVÁ P. *V roce 2024 byly zrealizovány krajské projekty prevence kriminality [...]*. [online]. 2025 [cit. 2026-02-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.plzensky-kraj.cz/v-roce-2024-byly-zrealizovany-krajske-projekty-pr>>

⁶¹ ČLOVĚK V TÍSNI, o. p. s. *Strukturovaný popis projektu: Plzeňský kraj – RE/START – 2024*. Interní dokument. 2024. 4 s. (viz Příloha I)

a problematikou návykových látek. Vzdělávání mělo pedagogům poskytnout nejen teoretické poznatky, ale i praktické nástroje využitelné v každodenní školní praxi.

V roce 2022 bylo realizováno dvanáct prezenčních seminářů určených pedagogickým pracovníkům základních a středních škol v PK. Cílovou skupinu tvořili zejména ředitelé škol, jejich zástupci, školní metodici prevence a další pedagogové. Semináře kombinovaly výkladovou část s praktickými příklady a modelovými situacemi. Součástí podpory byly také metodické materiály zaměřené na tvorbu bezpečného a podnětného školního prostředí.

Projekt byl financován z dotace MVČR a z rozpočtu PK. Financování bylo jednorázové pro daný rok realizace a bylo určeno zejména na zajištění odborné lektorské činnosti a studijních materiálů.

Z hlediska charakteru intervence lze projekt zařadit mezi preventivní opatření zaměřená na posilování kapacit školského systému. Jeho dopad je nepřímý, neboť prostřednictvím vzdělávání pedagogů usiluje o dlouhodobé zlepšení školního klimatu a snížení výskytu rizikového chování u dětí a mládeže.⁶²

---

⁶² PLZEŇSKÝ KRAJ. *Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality 3 – 2022*. Interní projektová dokumentace. 2022. (viz Příloha II)

7 Komparativní analýza vybraných projektů

Navzdory skutečnosti, že analyzované projekty se liší svým tematickým zaměřením, formou realizace i charakterem cílových skupin, jsou v této práci komparovány na základě společného institucionálního a koncepčního rámce. Všechny projekty byly realizovány v rámci systému prevence kriminality Plzeňského kraje a financovány z veřejných zdrojů, zejména z dotačního programu Ministerstva vnitra České republiky. Komparace proto není zaměřena na obsahovou totožnost jednotlivých aktivit, ale na jejich systémové a realizační charakteristiky, zejména na vymezení cílových skupin, zaměření projektů, používané metody, indikátory úspěšnosti, způsob financování a míru udržitelnosti. Cílem této kapitoly je identifikovat společné znaky i rozdíly mezi projekty a posoudit jejich postavení v rámci regionální politiky prevence kriminality.

Za limit komparace lze považovat rozdílnost tematického zaměření a intenzity jednotlivých projektů, což může omezovat jejich přímé obsahové srovnání. Analýza je proto vedena na úrovni koncepčního nastavení a systémových parametrů projektů, nikoli na úrovni detailního hodnocení konkrétních aktivit. Výsledky komparace je tak nutné interpretovat v kontextu specifik jednotlivých projektů a jejich cílových skupin.

Tabulka 1: Porovnání vybraných projektů prevence kriminality podle hodnotících kritérií

Projekt	Cíl. skup.	Zaměření	Metody	Úspěšnost	Financování	Udržitel.
RE/START	Děti a mládež ze SVL + rodiče	Prevence rizikového chování, rozvoj kompetencí	Volnočasové aktivity, doučování, zážitkový kurz, práce s rodiči	Opakovaná a pravidelná účast, sledování zapojení	MVČR + PK	Navazuje na předchozí roky, závislé na dotaci
Daleko hled'	Děti a mládež ze SVL + rodiče	Prevence kriminality, resocializace	Klubová činnost, mentoring, pobytové aktivity	Opakovaná účast, individuální posun klientů	MVČR + PK	Realizováno od 2015, závislé na dotaci
Preventivní pracovník	Ukrajinská mládež	Integrace, prevence konfliktů a kriminality	Terénní práce, organizované aktivity, mediace	Účast klientů, spolupráce s partnery, individuální posun	MVČR	Pokračování dle potřeb a financí
KPBI	Široká veřejnost	Prevence kyberkriminality	Online kvízy, e-learning, soutěže	Počet registrovaných a úspěšných řešitelů	MVČR + PK	Realizováno opakovaně od 2014
Vzdělávání pedagogů	Pedagogičtí pracovníci	Zvyšování kompetencí v prevenci	Prezenční semináře, metodická podpora	Počet proškolených osob, zpětná vazba	MVČR + PK	Jednoleté, závislé na dotaci

Zdroj: vlastní zpracování na základě projektové dokumentace.

Po představení jednotlivých projektů v předchozí kapitole je nyní možné přistoupit k jejich vzájemnému porovnání a zhodnocení podle stanovených analytických kritérií. Komparativní analýza vychází z dokumentární analýzy projektových materiálů a z doplňujících rozhovorů s koordinátory projektů.

Projekty jsou porovnávány zejména z hlediska jejich cílových skupin, zaměření, používaných metod práce, míry úspěšnosti, způsobu financování a udržitelnosti. Přehled základních komparativních kritérií uvádí Tabulka 1.

Z tabulky je patrné, že většina analyzovaných projektů je zaměřena na specificky vymezené rizikové skupiny obyvatel, přičemž převažují projekty sekundární prevence realizované dlouhodobou formou práce s cílovou skupinou. Odlišný charakter vykazuje zejména projekt Kraje pro bezpečný internet, který je zaměřen na širší veřejnost a využívá převážně online nástroje prevence.

Následující podkapitoly se podrobněji věnují jednotlivým hodnotícím kritériím.

7.1 Cílové skupiny

Tabulka 2: Porovnání projektů podle cílových skupin

Projekt	Primární cílová skupina	Sekundární cílová skupina	Charakter skupiny
RE/START	Děti a mládež ze SVL	Rodiče	Riziková, sociálně znevýhodněná
Daleko hled'	Děti a mládež ze SVL	Rodiče	Riziková, sociálně znevýhodněná
Preventivní pracovník	Ukrajinská mládež (6–20 let)	Komunitní partneři	Migrační, integračně ohrožená
KPBI	Široká veřejnost	—	Plošná populace
Vzdělávání pedagogů	Pedagogové	—	Profesní skupina (nepřímá prevence)

Zdroj: vlastní zpracování na základě projektové dokumentace.

Z hlediska vymezení cílových skupin je patrné, že analyzované projekty tvoří obsahově homogenní soubor, ale společně mapují různé „vrstvy“ prevence kriminality v Plzeňském kraji – od přímé práce s rizikovými dětmi až po plošnou osvětu a nepřímé posilování školního prostředí. Právě cílová skupina se zde ukazuje jako klíčový znak, který předurčuje volbu metod, očekávané výstupy i způsob vyhodnocování.

Největší míra podobnosti je mezi projekty RE/START (2024) a Daleko hled' (2023). Oba projekty cílí primárně na děti a mladistvé ze sociálně znevýhodněného prostředí ve vybraných lokalitách kraje, tedy na skupinu s kumulací rizik (omezené podněty pro vzdělávání, nízké zdroje rodiny, nedostatek strukturovaného volného času apod.). V obou případech je navíc cílová skupina rozšířena o rodiče, což posiluje „rodinný“ rozměr intervence: prevence není zaměřena pouze na dítě, ale i na prostředí, ve kterém se rizikové faktory reprodukuje. Rozdíl je zejména v deklarovaném rozsahu podpory rodičů (u RE/START cca 20, u Daleko hled' cca 12).

Odlišný typ cílové skupiny představuje projekt Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží, který je věkově i populačně specificky vymezen (od 6 do 20 let; min. 50 podpořených osob). Z hlediska komparace je podstatné, že zde není riziko definováno primárně socioekonomickým statusem či lokalitou, ale migrační zkušeností

a integrační zranitelností. Dokument současně zdůrazňuje potřebu propojování ukrajinské mládeže s českými (případně romskými) vrstevníky, tedy prevenci meziskupinových konfliktů a posilování sociální soudržnosti.

Projekt Kraje pro bezpečný internet naopak pracuje s nejširším pojetím cílové skupiny – zahrnuje různé věkové i profesní skupiny (děti/žáci, rodiče, učitelé, sociální pracovníci, policisté, senioři). V komparaci tím vystupuje jako typicky plošná preventivní aktivita, kde cílová skupina není definována rizikovostí „předem“, ale vystavením běžné populace hrozbám v kyberprostoru.

Specifické postavení má projekt Vzdělávání pedagogů, protože jeho cílovou skupinou nejsou děti, ale dospělí profesionálové ve školách. Preventivní dopad je zde nepřímý a zprostředkovaný – posílením kompetencí školy v oblasti prevence (právní povědomí, krizové situace, rizikové chování) se vytváří stabilnější rámec pro práci s žáky.

Celkově lze uzavřít, že cílové skupiny se pohybují na škále od úzce vymezených rizikových dětí a rodin (RE/START, Daleko hled') přes specifickou migrační skupinu (ukrajinská mládež) až po plošnou veřejnost (KPBI) a nepřímé působení skrze školu (vzdělávání pedagogů). Tato různorodost není slabinou komparace, ale jejím výsledkem: umožňuje pojmenovat, jaké typy cílových skupin Plzeňský kraj prostřednictvím projektů prevence kriminality pokrývá a jaké přístupy k prevenci v praxi kombinuje.

7.2 Typ prevence

Tabulka 3: Porovnání projektů podle typu prevence

Projekt	Typ prevence	Charakter intervence	Cílení
RE/START	Sekundární prevence	Dlouhodobá práce s rizikovou skupinou; kombinace individuálních a skupinových aktivit	Děti a mladiství ze sociálně znevýhodněného prostředí + rodiče
Daleko hled'	Sekundární prevence	Kontinuální práce v SVL; resocializační a rozvojové aktivity	Děti a mladiství ze SVL + rodiče
Preventivní pracovník	Sekundární prevence	Terénní a komunitní práce s vymezenou skupinou; prevence konfliktů	Děti a mládež ukrajinského původu
KPBI	Primární prevence	Plošná osvěta a edukace on-line	Široká veřejnost
Vzdělávání pedagogů	Nepřímá prevence	Posilování kompetencí školy; zprostředkovaný preventivní efekt	Pedagogičtí pracovníci

Zdroj: vlastní zpracování na základě projektové dokumentace.

Komparace podle typu prevence ukazuje, že analyzované projekty reprezentují různé úrovně preventivního působení, přičemž převažuje sekundární prevence. Projekty RE/START a Daleko hled' jsou koncipovány jako dlouhodobé intervence zaměřené na již identifikované rizikové skupiny dětí a mladistvých ve vybraných lokalitách Plzeňského kraje. Sekundární charakter je zde patrný jak z vymezení cílové skupiny, tak z kontinuální práce v terénu a zapojení rodičů, které posiluje rodinný kontext prevence.

Projekt Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží lze rovněž zařadit do sekundární prevence, avšak s výrazným důrazem na začlenění do společnosti. Cílová skupina je vymezena věkově i kulturně (děti a mládež ukrajinského původu), přičemž intervence směřuje k prevenci konfliktů a sociálnímu přehlížení v souvislosti s migrační zkušeností. Sekundární povaha projektu spočívá v tom, že reaguje na konkrétně identifikovaná rizika spojená s integrací a sociální adaptací.

Odlišný přístup představuje projekt Kraje pro bezpečný internet, který je typickým příkladem primární prevence. Jeho cílem je plošná osvěta a zvyšování informovanosti široké veřejnosti o rizicích v kyberprostoru prostřednictvím on-line kvízů a e-learningu.

Cílová skupina není předem vymezena rizikovostí, ale obecnou mírou ohrožení digitálními hrozbami. Primární prevence zde spočívá v předcházení vzniku rizikového chování prostřednictvím vzdělávání a informovanosti.

Specifickou kategorií tvoří projekt Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality, který lze označit jako nepřímou prevenci. Intervence nesměřuje přímo k dětem a mládeži, ale k pedagogickým pracovníkům, jejichž zvýšené kompetence mají následně působit preventivně v prostředí školy. Preventivní efekt je tedy zprostředkovaný a dlouhodobý, založený na posilování institucionální kapacity školy řešit rizikové jevy.

Z komparace vyplývá, že souhrn vybraných projektů prevence kriminality v Plzeňském kraji je strukturálně vyvážený mezi cílenými sekundárními intervencemi a doplňkovými formami primární a nepřímé prevence. Převaha sekundární prevence však naznačuje důraz kraje na práci s konkrétními rizikovými skupinami a na řešení již identifikovaných sociálních problémů, zatímco plošné preventivní aktivity a posilování institucí představují podpůrný rámec tohoto systému.

7.3 Používané metody

Tabulka 4: Porovnání projektů podle používaných metod

Projekt	Individuální práce	Skupinová práce	Terénní práce	Vzdělávací / osvětové aktivity	Specifické prvky
RE/START	Individuální podpora, doučování	Volnočasové aktivity, workshopy, zážitkový kurz	Ano (lokality PK)	Preventivní a rozvojové semináře	Zapojení rodičů
Daleko hled'	Mentoring, individuální podpora	Klubová činnost, pobytové a resocializační aktivity	Ano (SVL)	Rozvojové programy	Dlouhodobá práce s klientem
Preventivní pracovník	Individuální práce s klienty	Organizované aktivity	Výrazná terénní práce	Preventivní působení v komunitě	Mediace konfliktů, integrační podpora
KPBI	—	—	Ne	On-line kvízy, e-learning, soutěže	Digitální forma prevence
Vzdělávání pedagogů	—	Skupinové semináře	Ne	Odborné vzdělávání, metodická podpora	Nepřímý preventivní efekt

Zdroj: vlastní zpracování na základě projektové dokumentace.

Komparace používaných metod ukazuje výraznou diferenciaci mezi projekty zaměřenými na přímou práci s rizikovými skupinami a projekty orientovanými na plošnou nebo nepřímou prevenci. Metodická struktura jednotlivých projektů přímo souvisí s jejich cílovými skupinami i typem prevence, jak bylo uvedeno v předchozích podkapitolách.

Projekty RE/START a Daleko hled' vykazují metodickou podobnost, která spočívá v kombinaci individuální a skupinové práce. Individuální podpora (např. doučování či mentoring) je zde doplňována strukturovanými volnočasovými aktivitami, workshopy a pobytovými programy. Tato kombinace umožňuje jak cílenou intervenci u jednotlivce, tak posilování sociálních kompetencí v rámci skupiny. Oba projekty zároveň pracují v konkrétních lokalitách se zvýšenou mírou sociálního

znevýhodnění, což vyžaduje kontinuální a dlouhodobý přístup. Metody zde směřují nejen k prevenci rizikového chování, ale i k rozvoji osobnostních a sociálních dovedností.

Projekt Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží se od předchozích liší výrazným důrazem na terénní a komunitní práci. Individuální kontakt s klientem je zde klíčovým nástrojem, přičemž intervence probíhá přímo v prostředí, kde se cílová skupina pohybuje. Významným prvkem je také mediace konfliktů a podpora integrace do majoritní společnosti. Metodický přístup tak reflektuje specifické potřeby migrační skupiny a reaguje na rizika spojená s adaptačním procesem.

Odlíšný charakter má projekt Kraje pro bezpečný internet, který využívá výhradně digitální nástroje prevence. On-line kvízy, e-learningové moduly a soutěžní prvky představují formu nepřímé a plošné intervence bez osobního kontaktu s cílovou skupinou. Metodika je zde postavena na edukaci a zvyšování informovanosti prostřednictvím interaktivních nástrojů, což odpovídá zaměření na prevenci kyberkriminality.

Projekt Vzdělávání pedagogů pracuje s metodami odborného vzdělávání a metodické podpory. Skupinové semináře zaměřené na konkrétní témata rizikového chování slouží k posilování kompetencí pedagogických pracovníků. Preventivní efekt je zde zprostředkovaný, neboť zvýšení odborné připravenosti školy má následně působit na žáky a školní klima.

Z komparace vyplývá, že většina projektů využívá kombinované metodické přístupy, přičemž nejintenzivnější formy práce jsou spojeny se sekundární prevencí a přímým kontaktem s klientem. Naopak projekty primární a nepřímé prevence pracují převážně s edukativními a informačními nástroji. Metodická rozmanitost tak odráží širší koncepci prevence kriminality v kraji, která kombinuje individuální intervenci, komunitní práci i systémové posilování institucí.

7.4 Míra úspěšnosti

Pro hodnocení efektivity projektů prevence kriminality je důležité sledovat nejen samotnou realizaci aktivit, ale také jejich konkrétní dopad na cílové skupiny. Míra úspěšnosti projektů je zpravidla posuzována prostřednictvím kvantitativních ukazatelů (např. počet zapojených osob nebo realizovaných aktivit) i kvalitativních indikátorů, mezi

které patří zejména změna chování účastníků, rozvoj sociálních kompetencí nebo posílení preventivního prostředí v komunitě či instituci.

Jednotlivé projekty se z hlediska způsobu hodnocení úspěšnosti liší především podle charakteru jejich cílových skupin a použitých metod práce. Některé projekty pracují s menší skupinou osob v rámci dlouhodobé intervence, zatímco jiné mají spíše plošný preventivní charakter a zaměřují se na širší populaci. Přehled základních indikátorů úspěšnosti jednotlivých projektů uvádí tabulka 5.

Tabulka 5: Porovnání projektů podle míry úspěšnosti

Projekt	Kvantitativní indikátory	Kvalitativní indikátory	Charakter hodnocení
RE/START	cca 55 zapojených dětí a mládeže, cca 20 rodičů	rozvoj sociálních a vzdělávacích kompetencí, změna volnočasových návyků	dlouhodobé sledování práce s rodinami
Daleko hled'	cca 55 dětí a mládeže, cca 12 rodičů	posílení motivace ke vzdělávání, rozvoj sociálních dovedností	dlouhodobá evaluace aktivit
Preventivní pracovník	min. 50 zapojených dětí a mládeže	zlepšení sociální integrace, prevence konfliktů	sledování zapojení a spolupráce v komunitě
KPBI	počet zapojených účastníků kvízů a úspěšných řešitelů	zvýšení informovanosti o kybernetické bezpečnosti	statistické vyhodnocení účasti
Vzdělávání pedagogů	cca 120–180 proškolených pedagogů	zvýšení kompetencí pedagogů v oblasti prevence	zpětná vazba účastníků seminářů

Zdroj: vlastní zpracování na základě projektové dokumentace.

Z uvedeného přehledu je patrné, že jednotlivé projekty využívají odlišné přístupy k hodnocení své úspěšnosti. Projekty RE/START a Daleko hled' se zaměřují především na dlouhodobou práci s relativně malou skupinou klientů, přičemž jejich úspěšnost je hodnocena zejména prostřednictvím individuálních změn v chování a rozvoji sociálních a vzdělávacích kompetencí účastníků. Tyto projekty pracují s dětmi a mládeží ze sociálně znevýhodněného prostředí a často také s jejich rodiči, což umožňuje komplexnější přístup k prevenci rizikového chování a kriminality.

Podobně zaměřený je také projekt Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží, jehož úspěšnost je spojena především s mírou zapojení dětí a mladých lidí do organizovaných aktivit a se schopností projektu přispívat k jejich sociální integraci a prevenci meziskupinových konfliktů. Projekt předpokládá zapojení minimálně padesáti osob z cílové skupiny, přičemž část z nich je zapojena do dlouhodobé podpory.

Odlišný charakter hodnocení lze pozorovat u projektů s plošnějším preventivním zaměřením. Projekt Kraje pro bezpečný internet využívá zejména statistické ukazatele, jako je počet zapojených účastníků nebo úspěšných řešitelů online kvízů, přičemž jeho hlavním cílem je zvýšení informovanosti veřejnosti o rizicích v kyberprostoru.

Projekt Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality hodnotí svou úspěšnost především prostřednictvím počtu realizovaných seminářů a počtu proškolených pedagogických pracovníků, přičemž významnou roli zde hraje také zpětná vazba účastníků a praktická využitelnost získaných poznatků ve školním prostředí.

Celkově lze konstatovat, že míra úspěšnosti projektů prevence kriminality není hodnocena jednotným způsobem, ale vždy odpovídá charakteru konkrétního projektu a jeho cílové skupiny. Zatímco některé projekty sledují především změny v chování jednotlivců nebo rodin, jiné kladou důraz na plošné zvýšení informovanosti nebo na posilování kompetencí odborných pracovníků. Všechny analyzované projekty však spojuje snaha o prevenci kriminality prostřednictvím vzdělávání, sociální podpory nebo smysluplného trávení volného času.

7.5 Financování

Financování projektů představuje důležitý faktor ovlivňující jejich realizaci a rozsah jednotlivých aktivit. Projekty prevence kriminality jsou zpravidla financovány z veřejných zdrojů, zejména z dotačního programu prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky a z prostředků územních samospráv. Jednotlivé projekty se však mohou lišit způsobem financování, zapojením dalších partnerů, jako třeba nestátních neziskových organizací (dále jen „NNO“) i formou realizace aktivit. Přehled základních zdrojů financování analyzovaných projektů uvádí tabulka 6.

Tabulka 6: Porovnání projektů podle způsobu financování

Projekt	Hlavní zdroj financování	Další zdroje	Charakter financování
RE/START	dotace MV ČR	Plzeňský kraj	kombinace dotace a nákupu služby
Daleko hled'	dotace MV ČR	Plzeňský kraj	projekt realizovaný ve spolupráci s NNO
Preventivní pracovník	dotace MV ČR	Plzeňský kraj	dotační financování projektu
KPBI	dotace MV ČR	sdílené prostředky krajů	společný projekt krajů
Vzdělávání pedagogů	dotace MV ČR	Plzeňský kraj	nákup vzdělávací služby

Zdroj: vlastní zpracování na základě projektové dokumentace.

Z uvedeného přehledu je patrné, že financování projektů prevence kriminality v Plzeňském kraji je do značné míry závislé na dotační podpoře Ministerstva vnitra České republiky. Tato podpora je poskytována prostřednictvím programu prevence kriminality na místní úrovni, který umožňuje financovat široké spektrum preventivních aktivit zaměřených na různé cílové skupiny. Většina analyzovaných projektů tak využívá kombinaci státní dotace a finanční spoluúčasti Plzeňského kraje.

Specifický model financování lze pozorovat u projektů RE/START a Daleko hled', které jsou realizovány ve spolupráci s NNO Člověk v tísni, o. p. s. V těchto případech Plzeňský kraj zajišťuje realizaci projektu prostřednictvím nákupu služby u externího poskytovatele, který má dlouhodobé zkušenosti s prací v sociálně vyloučených lokalitách a s podporou sociálně znevýhodněných rodin. Tento model umožňuje efektivně využít odborné kapacity neziskového sektoru a zároveň zajistit kontinuitu preventivních aktivit v jednotlivých lokalitách.

Projekt Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží je financován především z dotačních prostředků programu prevence kriminality, přičemž realizace projektu reaguje na aktuální bezpečnostní a sociální výzvy spojené s příchodem uprchlíků z Ukrajiny. Financování projektu umožňuje vytvoření specializovaného týmu pracovníků zaměřených na práci s ukrajinskou mládeží a na podporu její sociální integrace prostřednictvím preventivních a volnočasových aktivit.

Odlišný model financování lze pozorovat u projektu Kraje pro bezpečný internet, který je realizován jako společná iniciativa jednotlivých krajů České republiky. Finanční prostředky zde pocházejí nejen z dotační podpory Ministerstva vnitra, ale také ze sdružených příspěvků jednotlivých krajů zapojených do projektu. Tento model umožňuje realizovat preventivní aktivity v širším geografickém měřítku a zároveň sdílet zkušenosti a vzdělávací materiály mezi jednotlivými regiony.

Projekt Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality představuje specifický typ preventivní aktivity zaměřené na odborné pracovníky ve školství. Financování je v tomto případě využito především na zajištění odborných seminářů, studijních materiálů a metodické podpory pedagogických pracovníků. Významnou roli zde hraje také spolufinancování ze strany Plzeňského kraje, které umožňuje realizovat semináře ve všech okresech kraje a oslovit tak širší skupinu pedagogů.

Z komparativního pohledu lze konstatovat, že všechny analyzované projekty jsou finančně závislé na veřejných zdrojích, především na dotačních programech státní správy a na rozpočtových prostředcích kraje. Tento model financování je typický pro oblast prevence kriminality, která je v České republice považována za součást veřejné bezpečnostní politiky. Zároveň však tato závislost na dotačních zdrojích může představovat určité riziko pro dlouhodobou stabilitu projektů, zejména v případě změn dotačních priorit nebo omezení veřejných rozpočtů.

Na druhé straně lze konstatovat, že zapojení krajských institucí, neziskových organizací a dalších partnerů přispívá k diverzifikaci zdrojů financování a zvyšuje schopnost projektů reagovat na aktuální bezpečnostní a sociální problémy. Financování projektů prevence kriminality tak představuje nejen ekonomický nástroj podpory jednotlivých aktivit, ale také důležitý mechanismus koordinace spolupráce mezi veřejným sektorem, neziskovými organizacemi a dalšími aktéry působícími v oblasti prevence kriminality.

7.6 Udržitelnost

Udržitelnost projektů souvisí především s jejich schopností pokračovat v realizaci aktivit i v dalších letech. V praxi bývá ovlivněna zejména návazností na předchozí

projekty, zapojením institucí a dostupností finančních prostředků. Přehled základních faktorů ovlivňujících udržitelnost analyzovaných projektů uvádí tabulka 7.

Tabulka 7: Porovnání projektů podle udržitelnosti

Projekt	Délka realizace / návaznost	Faktory podporující udržitelnost	Rizika udržitelnosti
RE/START	navazuje na projekt Daleko hled' (2015–2023)	dlouhodobá práce s cílovou skupinou, zapojení NNO	závislost na dotačním financování
Daleko hled'	realizován opakovaně od roku 2015	stabilní spolupráce s organizací Člověk v tísni	závislost na dotačním financování
Preventivní pracovník	navazuje na pilotní projekt z roku 2023	aktuální společenská potřeba, zapojení institucí	závislost na dotačním financování
KPBI	dlouhodobý projekt realizovaný v několika ročnících	spolupráce více krajů, celostátní charakter	závislost na dotačním financování
Vzdělávání pedagogů	realizace formou jednotlivých vzdělávacích cyklů	potřeba vzdělávání pedagogů v prevenci	závislost na dotačním financování

Zdroj: vlastní zpracování na základě projektové dokumentace.

Z komparativního pohledu je patrné, že nejvyšší míru udržitelnosti vykazují projekty, které jsou realizovány dlouhodobě a navazují na předchozí programy prevence kriminality. Typickým příkladem jsou projekty Daleko hled' a RE/START, které se zaměřují na práci s dětmi a mládeží ze sociálně znevýhodněného prostředí a jejich rodinami. Tyto projekty jsou realizovány v návaznosti na dlouhodobé zkušenosti organizace Člověk v tísni a reagují na dlouhodobé problémy sociálního vyloučení a rizikového chování v některých lokalitách Plzeňského kraje.

Poměrně stabilní charakter má také projekt Kraje pro bezpečný internet, který je realizován opakovaně v rámci spolupráce jednotlivých krajů České republiky. Díky této spolupráci dochází ke sdílení vzdělávacích materiálů, zkušeností i finančních prostředků mezi jednotlivými regiony, což přispívá k dlouhodobé kontinuitě projektu.

Naopak projekty reagující na aktuální společenské nebo bezpečnostní výzvy mohou mít udržitelnost více závislou na konkrétní situaci. Příkladem je projekt Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží, který vznikl jako reakce na zvýšený počet uprchlíků z Ukrajiny a s tím související potřebu preventivní

práce s dětmi a mládeží této komunity. Přestože projekt navazuje na pilotní aktivity z předchozího období, jeho další pokračování může být do určité míry ovlivněno vývojem migrační situace a dostupností dotačních zdrojů.

Specifický charakter má také projekt Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality, jehož udržitelnost je spojena především s pokračující potřebou odborného vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování. Projekt je realizován formou vzdělávacích seminářů, které mohou být v případě zájmu škol a dostupnosti finančních prostředků opakovaně realizovány i v dalších letech.

Celkově lze konstatovat, že udržitelnost projektů prevence kriminality v Plzeňském kraji je podporována zejména jejich návazností na dlouhodobé programy prevence, spoluprací veřejných institucí s neziskovým sektorem a reagováním na aktuální potřeby cílových skupin. Současně však z komparace vyplývá, že pokračování většiny projektů je podmíněno dostupností dotační podpory a finančních zdrojů z veřejných rozpočtů, což může v některých případech představovat určité omezení jejich dlouhodobé stability.

7.7 Výsledky strukturovaných rozhovorů s koordinátory projektů

V rámci praktické části byly realizovány strukturované rozhovory s koordinátory vybraných projektů prevence kriminality. Rozhovory slouží jako doplňující kvalitativní zdroj k analýze projektové dokumentace a umožňují zachytit praktické zkušenosti z realizace projektů. Respondenti byli v práci uváděni prostřednictvím názvu projektu a funkce.

7.7.1 RE/START

Z rozhovoru s koordinátorkou služeb projektu RE/START 2024 vyplývá, že projekt je zaměřen na dlouhodobou a systematickou práci s dětmi a mladistvými ze sociálně vyloučených lokalit. Klíčovým cílem je prevence kriminality prostřednictvím podpory smysluplného trávení volného času a rozvoje sociálních a vzdělávacích kompetencí.

V oblasti realizace převažují především skupinové a vzdělávací aktivity, jako jsou volnočasové programy, workshopy a zážitkové kurzy, které jsou doplněny individuální podporou dětí i jejich rodin. Důležitým prvkem projektu je také finanční podpora zapojení dětí do zájmových aktivit, což přispívá ke snižování bariér jejich účasti.

Z hlediska úspěšnosti je klíčovým faktorem opakované zapojení účastníků a dlouhodobá práce s cílovou skupinou. U pravidelně zapojených dětí byl zaznamenán pozitivní rozvoj sociálních a vzdělávacích kompetencí. Mezi hlavní limity projektu patří zejména náročnost práce s motivací rodičů a skutečnost, že efektivní prevence vyžaduje dlouhodobý přístup přesahující jednoleté dotační období.⁶³

7.7.2 Daleko hled'

Z rozhovoru s koordinátorkou služeb projektu Daleko hled' 2023 vyplývá, že projekt je zaměřen na prevenci kriminality u dětí a mladistvých prostřednictvím komplexní podpory jejich osobního rozvoje a smysluplného trávení volného času. Projekt je realizován především ve vybraných sociálně vyloučených lokalitách Plzeňského kraje a zahrnuje také práci s rodiči.

Metodicky projekt využívá kombinaci skupinových aktivit, jako jsou volnočasové kluby, jednodenní a vícedenní programy nebo zážitkové kurzy, a individuální podpory prostřednictvím dobrovolníků. Kontakt s cílovou skupinou má převážně dlouhodobý charakter, což umožňuje kontinuální práci s klienty a posilování jejich sociálních kompetencí.

Úspěšnost projektu je hodnocena zejména na základě počtu zapojených účastníků, jejich opakované účasti a rozvoje sociálních a vzdělávacích dovedností. Pozitivní dopad je patrný zejména u dětí zapojených do aktivit dlouhodobě. Mezi hlavní limity projektu patří personální změny v některých lokalitách a potřeba dlouhodobé kontinuity práce, která není vždy plně kompatibilní s nastavením dotačních programů.⁶⁴

---

⁶³ Viz příloha I – Rozhovor s koordinátorkou služeb RE/START

⁶⁴ Viz příloha II – Rozhovor s koordinátorkou služeb Daleko hled'

7.7.3 Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží

Rozhovor ke projektu zaměřenému na práci s ukrajinskou mládeží poukazuje na specifika preventivní práce s cílovou skupinou s migrační zkušeností. Projekt je vnímán jako nástroj prevence rizikového chování i podpory sociální integrace. Důraz je kladen na kombinaci terénní, skupinové a individuální práce, přičemž klíčovým prvkem je navázání důvěry a dlouhodobého vztahu s klienty.

Koordinátor projektu zdůrazňuje, že úspěšnost projektu nelze hodnotit pouze kvantitativně, ale je nutné zohlednit i kvalitativní změny, jako je zlepšení sociálních vztahů nebo stabilizace životní situace klientů. Zároveň upozorňuje na omezené kapacity projektu, který je charakterizován jako „malý tým řešící rozsáhlý problém“. Z rozhovoru dále vyplývá, že význam projektu spočívá i v jeho nízkoprahovém charakteru, který umožňuje navazovat kontakt s mladými lidmi, kteří by se do běžných preventivních nebo volnočasových aktivit často vůbec nezapojili. Tím se projekt stává důležitým nástrojem včasné intervence u skupiny, která je z hlediska prevence kriminality obtížněji dosažitelná.⁶⁵

7.7.4 Kraje pro bezpečný internet

V případě projektu Kraje pro bezpečný internet rozhovor potvrzuje jeho specifické postavení mezi analyzovanými projekty. Jedná se o projekt primární prevence s plošným dopadem, který je realizován prostřednictvím online nástrojů, zejména kvízů a vzdělávacích aktivit. Rozhovor zároveň potvrzuje, že hlavní přínos projektu spočívá v jeho široké dostupnosti a možnosti oslovit velké množství osob napříč různými věkovými i profesními skupinami. Právě tato plošnost představuje jeho hlavní výhodu, neboť umožňuje preventivně působit i na osoby, které by se do jiných forem vzdělávacích aktivit běžně nezapojily.

Koordinátor projektu uvádí, že hlavním indikátorem úspěšnosti je počet zapojených účastníků a jejich úspěšnost v testování znalostí. Zároveň však poukazuje na omezený dopad na reálné chování účastníků, což souvisí s absencí přímého kontaktu

---

⁶⁵ Viz příloha III – Rozhovor s koordinátorem projektu Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží

s cílovou skupinou. Projekt tak přispívá především ke zvyšování informovanosti, nikoli k hlubší změně chování.⁶⁶

7.7.5 Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality

Rozhovor k projektu zaměřenému na vzdělávání pedagogů ukazuje odlišný charakter prevence, který je založen na nepřímém působení prostřednictvím odborných pracovníků. Projekt je realizován formou seminářů a workshopů zaměřených na zvyšování kompetencí pedagogů v oblasti prevence rizikového chování.

Koordinátor projektu zdůrazňuje, že dopad projektu je spíše nepřímý a dlouhodobý, neboť získané znalosti pedagogů se následně promítají do jejich práce se žáky. Mezi hlavní limity projektu patří krátkodobost jednotlivých aktivit a omezená možnost sledovat konkrétní dopad na chování žáků. Rozhovor zároveň naznačuje, že přestože je efekt projektu obtížněji měřitelný než u přímé práce s cílovou skupinou, jeho přínos lze spatřovat v dlouhodobém institucionálním dopadu. Projekt totiž neposkytuje jednorázovou podporu jednotlivcům, ale posiluje schopnost školy systematicky reagovat na rizikové situace v budoucnu.⁶⁷

7.8 Shrnutí komparativní analýzy

Komparativní analýza vybraných projektů prevence kriminality realizovaných v Plzeňském kraji ukázala, že jednotlivé projekty se liší svým zaměřením, cílovými skupinami i formami realizace, avšak zároveň vykazují řadu společných znaků vyplývajících z jejich zařazení do systému prevence kriminality.

Z hlediska cílových skupin převažují projekty zaměřené na děti a mladistvé ze sociálně znevýhodněného prostředí, případně na specifické skupiny ohrožené sociálním vyloučením. Vedle toho se objevují i projekty plošné prevence a projekty zaměřené na nepřímé působení prostřednictvím odborných pracovníků.

---

⁶⁶ Viz příloha IV – Rozhovor s koordinátorem projektu Kraje pro bezpečný internet

⁶⁷ Viz příloha V – Rozhovor s koordinátorkou projektu Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality

V oblasti typu prevence dominují projekty sekundární prevence, které jsou zaměřeny na práci s již identifikovanými rizikovými skupinami. Primární prevence a nepřímá prevence zde plní spíše doplňkovou funkci.

Z hlediska používaných metod je patrná rozdílnost přístupů, kdy projekty zaměřené na konkrétní cílové skupiny využívají především dlouhodobou individuální a skupinovou práci, zatímco projekty plošného charakteru jsou realizovány prostřednictvím vzdělávacích a online nástrojů.

V oblasti financování bylo zjištěno, že všechny analyzované projekty jsou do značné míry závislé na dotační podpoře z veřejných zdrojů, zejména z Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, což může představovat limit jejich dlouhodobé stability.

Z hlediska udržitelnosti vykazují vyšší míru kontinuity projekty navazující na dlouhodobé programy a realizované ve spolupráci s etablovanými organizacemi. Naopak projekty reagující na aktuální společenské situace jsou více závislé na aktuální potřebnosti a dostupnosti financování.

Celkově lze konstatovat, že projekty prevence kriminality v Plzeňském kraji tvoří vzájemně se doplňující systém, který kombinuje cílené intervence, plošné preventivní aktivity i podporu odborných pracovníků. Tento komplexní přístup přispívá k efektivnímu působení v oblasti prevence kriminality na regionální úrovni.

Závěr

Na základě provedené teoretické i praktické části lze konstatovat, že stanovené cíle bakalářské práce byly naplněny. Hlavním cílem bylo porovnat a zhodnotit vybrané projekty prevence kriminality realizované v Plzeňském kraji z hlediska jejich cílových skupin, zaměření, používaných metod, míry úspěšnosti, způsobu financování a udržitelnosti.

Komparativní analýza ukázala, že projekty se sice liší svým charakterem, avšak společně tvoří funkční a vzájemně se doplňující systém prevence kriminality na regionální úrovni. Převážná část projektů je zaměřena na sekundární prevenci a cílenou práci s rizikovými skupinami, zejména dětmi a mládeží ze sociálně znevýhodněného prostředí, přičemž důraz je kladen na dlouhodobou a systematickou práci a zapojení rodinného prostředí. Naopak projekt Kraje pro bezpečný internet představuje plošnou formu primární prevence realizovanou prostřednictvím online nástrojů a projekt vzdělávání pedagogů působí nepřímo prostřednictvím školního prostředí. Bylo zjištěno, že projekty využívají široké spektrum metod od volnočasových aktivit přes terénní práci až po vzdělávací a online formy, přičemž jejich úspěšnost je hodnocena kombinací kvantitativních a kvalitativních ukazatelů. Významným zjištěním je závislost projektů na dotačním financování, která představuje limit jejich dlouhodobé stability.

Z pohledu autora lze za klíčové považovat skutečnost, že efektivita prevence kriminality je podmíněna zejména kontinuitou, systematickostí a vhodným zacílením na konkrétní rizikové skupiny. Přínosem práce je systematické srovnání konkrétních projektů na úrovni kraje a poukázání na jejich roli v rámci regionální preventivní politiky. Výsledky práce mohou sloužit jako podklad pro plánování dalších preventivních aktivit v Plzeňském kraji. Současně je však nutné zohlednit, že závěry vycházejí pouze z analyzovaných projektů a jsou tudíž pouze indikativní.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. FIRSTOVÁ, J. *Kriminologie a prevence kriminality I: úvod do studia*. Praha: Armex, 2021. 164 s.
2. FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. 204 s.
3. GŘIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s.
4. HOLCR, K. a kol. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2009. 190 s.
5. MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3. vyd. Praha: Portál, 2011. 344 s.
6. MORGAN, R., REINER, R., MAGUIRE, M. *The Oxford handbook of criminology*. New York, NY: Oxford University Press, 2012. 1017 s.
7. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004. 452 s.
8. SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 132 s.
9. SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2009. 118 s.
10. SVATOŠ, R. *Kriminalita a možnosti jejího poznání a ovlivňování*. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2013. 170 s.
11. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s.
12. STAŇKOVÁ, L., ŠČERBA, F., VICHLENDÁ, M. *Násilná kriminalita*. Praha: Leges, 264 s.
13. TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2024. 217 s.
14. VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s.
15. VELIKOVSKÁ, M., *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada Publishing a.s., 2016. 168 s.
16. VETEŠKA, J., FISCHER, S. *Psychologie kriminálního chování – vybrané otázky etiologie, andragogické intervence a resocializace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2020. 208 s.

17. ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. 146 s.

Elektronické zdroje

1. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Metodika – kriminalita* [online]. [cit. 2026-03-18]. Dostupné z WWW: <https://csu.gov.cz/metodika-kriminalita>.
2. KRAJE PRO BEZPEČNÝ INTERNET. *Informace o projektu* [online]. © 2025 [cit. 2026-02-11]. Dostupné z WWW: <https://www.kpbi.cz/informace-o-projektu>.
3. KRAJE PRO BEZPEČNÝ INTERNET. *Materiály z Plzeňského kraje*. [online]. © 2025 [cit. 2026-02-11]. Dostupné z WWW: <https://www.kpbi.cz/dokument-detail/8>.
4. KUČEROVÁ P. *Realizace krajských projektů prevence kriminality v Plzeňském kraji 2023*. [online]. 2024 [cit. 2026-02-11]. Dostupné z WWW: <https://www.plzensky-kraj.cz/realizace-krajskych-projektu-prevence-kriminality-2>.
5. KUČEROVÁ P. *V roce 2024 byly zrealizovány krajské projekty prevence kriminality RE/START 2024, Kraje pro bezpečný internet - on-line kvízy XI. - 2024 a Preventivní pracovník - specialista pro práci s ukrajinskou mládeží - 2024 - 2. kolo*. [online]. 2025 [cit. 2026-02-11]. Dostupné z WWW: <https://www.plzensky-kraj.cz/v-roce-2024-byly-zrealizovany-krajske-projekty-pr>.
6. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022 [cit. 2026-01-30]. Dostupné z WWW: <https://mv.gov.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>.
7. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Prevence kriminality – Vymezení pojmů* [online]. © 2026 [cit. 2026-03-18]. Dostupné z WWW: <https://mv.gov.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Strukturovaný popis projektu – Plzeňský kraj – Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží – 2024.
- Strukturovaný popis projektu – Plzeňský kraj – Kraje pro bezpečný internet – on-line kvízy XI. – 2024.
- Strukturovaný popis projektu – Plzeňský kraj – RE/START – 2024.
- Strukturovaný popis projektu – Plzeňský kraj – Daleko hled’ – 2023.
- Strukturovaný popis projektu – Plzeňský kraj – Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality.

- Rozhovor s koordinátorkou služeb RE/START (anonymizováno), ze dne 12.3.2026.
- Rozhovor s koordinátorkou služeb Daleko hled' (anonymizováno), ze dne 12.3.2026.
- Rozhovor s koordinátorem projektu Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží (anonymizováno), ze dne 2.3.2026.
- Rozhovor s koordinátorem projektu Kraje pro bezpečný internet (anonymizováno), ze dne 17.3.2026.
- Rozhovor s koordinátorkou projektu Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality (anonymizováno), ze dne 4.3.2026.

Seznam zkratk

KPBI – Kraje pro bezpečný internet

MVČR – Ministerstvo Vnitra České republiky

OČTŘ – Orgány činné v trestním řízení

VSČR – Vězeňská služba České republiky

NNO – Nestátní nezisková organizace

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Porovnání vybraných projektů prevence kriminality podle hodnotících kritérií

Tabulka 2: Porovnání projektů podle cílových skupin

Tabulka 3: Porovnání projektů podle typu prevence

Tabulka 4: Porovnání projektů podle používaných metod

Tabulka 5: Porovnání projektů podle míry úspěšnosti

Tabulka 6: Porovnání projektů podle způsobu financování

Tabulka 7: Porovnání projektů podle udržitelnosti

Seznam příloh

Příloha I – Rozhovor s koordinátorkou služeb RE/START

Příloha II – Rozhovor s koordinátorkou služeb Daleko hled'

Příloha III – Rozhovor s koordinátorem projektu Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží

Příloha IV – Rozhovor s koordinátorem projektu Kraje pro bezpečný internet

Příloha V – Rozhovor s koordinátorkou projektu Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality

Přílohy

Příloha I – Rozhovor s koordinátorkou služeb RE/START

1. Jaký byl hlavní cíl projektu v roce realizace 2024?

Hlavním cílem projektu RE/START 2024 bylo předcházet kriminalitě u dětí a mladistvých z Plzeňského kraje prostřednictvím podpory smysluplného trávení volného času, osobního rozvoje a rozvoje sociálních a vzdělávacích kompetencí.

2. Jaká byla primární cílová skupina projektu (věk, charakteristika)?

Primární cílovou skupinou byly děti, dospívající a mladiství z Plzeňského kraje, zejména z vybraných sociálně vyloučených lokalit. Do aktivit bylo zapojeno celkem 84 dětí, dospívajících a mladistvých.

3. Jednalo se o primární, sekundární nebo terciární prevenci?

Projekt byl zaměřen na prevenci kriminality, především ve formě primární a sekundární prevence.

4. Jaké formy práce v projektu v daném roce převažovaly?

Převažovaly skupinové /vzdělávací/ formy práce, zejména volnočasové aktivity, workshopy a zážitkové programy. Součástí projektu byla také individuální podpora rodin a individuální finanční podpora kroužků pro děti z CS projektu.

5. Jak dlouhodobý byl kontakt s cílovou skupinou?

Projekt byl realizován formou systematické práce s cílovou skupinou a opakovaného zapojení účastníků do aktivit. Viz výše – opakovaná účast + CS projektu se překrývá významně s CS služeb realizátora.

6. Jaké instituce byly do projektu zapojeny?

Projekt realizovala organizace Člověk v tísni, o.p.s., ve spolupráci s Plzeňským krajem.

7. Jaké indikátory byly používány pro hodnocení úspěšnosti projektu?

Hodnocení vycházelo z počtu zapojených účastníků, rozsahu a počtu realizovaných aktivit a zapojení rodičů, dobrovolníků. Kvalitativně je hodnocen posun u pravidelných účastníků + přínos docházky na komerční kroužek hrazený ze zdrojů projektu.

8. Jak byste zpětně zhodnotil/a reálný dopad projektu v daném roce?

U účastníků zapojených do aktivit byl zaznamenán pozitivní rozvoj sociálních a vzdělávacích kompetencí.

9. Jaké byly hlavní limity projektu v praxi?

Jako výše. Plus náročná práce s vnitřní motivací dospělých – pečujících osob - k zapojení se do edukativních aktivit – preventivní workshop na konkrétní témata. Na motivaci k zapojení klientů a snižování bariér pracujeme kontinuálně i v navazujících projektech.

10. Z jakých zdrojů byl projekt financován v daném roce?

Projekt byl financován z dotace Programu prevence kriminality. Celková výše přidělené dotace činila 310 354 Kč, z toho bylo využito 264 147,55 Kč.

11. Bylo financování stabilní, nebo závislé na každoročních dotačních výzvách?

Stejně jako výše

12. Bylo financování dle Vašeho názoru dostačující pro naplnění stanovených cílů?

Stejně jako výše

13. Od kdy je projekt realizován?

Projekt je součástí programu prevence kriminality realizovaného od roku 2008. Dále stejně jako viz výše.

14. Jaké faktory nejvíce ohrožují jeho další pokračování?

Stejně jako výše.

15. Je projekt realizován i po analyzovaném roce? Pokud ano, došlo k významným změnám?

Stejně jako výše.

1. Jaký byl hlavní cíl projektu v roce realizace 2023?

Hlavním cílem projektu Daleko hled' 2023 bylo předcházet kriminalitě u dětí a mladistvých z Plzeňského kraje prostřednictvím podpory smysluplného trávení volného času, osobního rozvoje a rozvoje sociálních a vzdělávacích kompetencí.

2. Jaká byla primární cílová skupina projektu (věk, charakteristika)?

Primární cílovou skupinou byly děti, dospívající a mladiství z Plzeňského kraje, zejména z vybraných sociálně vyloučených lokalit (např. Nýřansko, Rokycansko, Klatovsko, Stříbrsko a Domažlicko). Do aktivit se v roce 2023 zapojilo celkem 91 dětí a mladistvých a také 16 rodičů.

3. Jednalo se o primární, sekundární nebo terciární prevenci?

Projekt byl zaměřen na sociální prevenci kriminality, především ve formě primární a sekundární prevence zaměřené na ohrožené děti a mladistvé.

4. Jaké formy práce v projektu v daném roce převažovaly?

Převažovaly především skupinové formy práce jako volnočasové aktivity, odpolední kluby, jednodenní a vícedenní programy různého zaměření a zážitkový kurz. Součástí projektu byla také individuální podpora dětí prostřednictvím dobrovolníků a práce s rodiči a úhrada komerčních kroužků pro jednotlivé děti.

5. Jak dlouhodobý byl kontakt s cílovou skupinou?

Kontakt s cílovou skupinou měl převážně dlouhodobý charakter. Děti se účastnily pravidelných klubů, opakovaných volnočasových aktivit a některé byly dlouhodobě podporovány dobrovolníky. U části dětí se jedná o jednorázovou podporu formou účasti na aktivitě. Zároveň téměř 100% účastníků jsou děti nebo rodiče, kteří spolupracují s některou ze služeb poskytovaných rganizací.

6. Jaké instituce byly do projektu zapojeny?

Žadatelem projektu byl Plzeňský kraj, realizaci zajišťovala organizace Člověk v tísni, o.p.s.

7. Jaké indikátory byly používány pro hodnocení úspěšnosti projektu?

Hodnocení vycházelo zejména z počtu realizovaných aktivit, počtu zapojených dětí a rodičů a míry jejich opakované účasti na aktivitách. Dalším měřítkem byl rozvoj sociálních a vzdělávacích kompetencí účastníků.

8. Jak byste zpětně zhodnotil/a reálný dopad projektu v daném roce?

U dětí zapojených intenzivněji a dlouhodoběji byl zaznamenán pozitivní rozvoj sociálních a vzdělávacích kompetencí. Projekt přispěl k jejich lepšímu zapojení do vzdělávání a smysluplného trávení volného času. Díky nabídce aktivit převažujících závazek v projektu se dařilo opakovaná zapojení a držení kontinuity. Aktivity slouží i jako motivační prvek pro spolupráci v rámci dalších služeb, které vedou ke stabilizaci nebo zlepšení životní situace zapojené CS.

9. Jaké byly hlavní limity projektu v praxi?

Limitem byla například personální změna v některých lokalitách, která ovlivnila realizaci volnočasových klubů. Z praxe také vyplynula potřeba dlouhodobé kontinuální práce s cílovou skupinou – to znamená doba přesahující jeden rok – zejména u dětí.

10. Z jakých zdrojů byl projekt financován v daném roce?

Projekt byl financován z Programu prevence kriminality. Celková výše přidělené dotace činila 258 199 Kč, z toho bylo využito 233 199 Kč.

11. Bylo financování stabilní, nebo závislé na každoročních dotačních výzvách?

Financování je závislé na každoroční výzvě MV ČR a na kofinancování projektu ze strany Plzeňského kraje. Zároveň se jedná o výzvu, která je vypisována pravidelně a dlouhodobě a Plzeňský kraj má realizaci aktivit zaměřených na primární a sekundární prevenci jako jednu ze svých priorit. Projekt Dalekohled', na který navazuje project Restart je realizován v obdobné podobě od roku 2015, včetně letošního roku, tj. 2026.

12. Bylo financování dle Vašeho názoru dostačující pro naplnění stanovených cílů?

Ano.

Limitem výzev tohoto typu je, že nelze hradit personální náklady pracovníků organizací, kteří poskytují služby. Realizace je tak závislá na jiných zdrojích, které financují osobní náklady pracovníků organizace. Výzva umožňuje pouze úhradu formou DPP pro lektory aktivit.

13. Od kdy je projekt realizován?

Projekt je součástí programu prevence kriminality Plzeňského kraje realizovaného od roku 2008, project dalekohled' a následně restart jsou realizovány od roku 2015.

14. Jaké faktory nejvíce ohrožují jeho další pokračování?

Existence výzvy a programu. Nemožnost úhrady osobních nákladů pro zaměstnance organizace realizující aktivity – nutnost kompatibility s dalšími programy, aby bylo možné v rámci existujících služeb realizovat aktivity, které směřují k prevenci kriminality.

15. Je projekt realizován i po analyzovaném roce? Pokud ano, došlo k významným změnám?

Ne, projekt kontinuálně navazuje pouze s dílčími obměnami v rámci aktivit. Cíl zůstává stejný.

Příloha III – Rozhovor s koordinátorem projektu Preventivní pracovník – specialista pro práci s ukrajinskou mládeží

1. Jaký byl hlavní cíl projektu v roce realizace 2024?

Projekt měl pomoci mladým lidem neupadnout do problémového chování a zároveň se lépe integrovat do společnosti.

2. Jaká byla primární cílová skupina projektu (věk, charakteristika)?

Jedná se o ohroženou skupinu mladých lidí s migrační zkušeností, která potřebuje podporu v oblasti integrace, bezpečnosti a zdravého vývoje.

3. Jednalo se o primární, sekundární nebo terciární prevenci?

Primárně šlo o primární prevenci, doplněnou o prvky sekundární prevence.

4. Jaké formy práce v projektu v daném roce převažovaly?

Nejvíce převažovala skupinová práce, doplněná o terénní a menší podíl individuální podpory.

5. Jak dlouhodobý byl kontakt s cílovou skupinou?

Projekt nebyl jednorázový, hlavním cílem bylo vytvořit dlouhodobý vztah s klienty, ale zároveň umožnit i nízkoprahový jednorázový vstup.

6. Jaké instituce byly do projektu zapojeny?

nebyl to izolovaný projekt jedné organizace, ale spolupráce kraje, města, neziskovek, škol a dalších služeb, aby se ukrajinská mládež podařilo podpořit co nejvíc komplexně.

7. Jaké indikátory byly používány pro hodnocení úspěšnosti projektu?

Projekt se nehodnotil jen podle čísel, ale podle toho kolik lidí chodí, jestli u nich dochází ke změně, jak to vidí pracovníci, a jestli funguje spolupráce v systému.

8. Jak byste zpětně zhodnotil/a reálný dopad projektu v daném roce?

Projekt měl reálný a smysluplný dopad, ale spíš lokální a postupný než nějak dramaticky systémový. Není to projekt, který „vyřeší problém“, ale je to přesně ten typ práce, který těm problémům dlouhodobě předchází.

9. Jaké byly hlavní limity projektu v praxi?

Projekt fungoval dobře, ale byl to spíš „malý tým proti velkému problému“. Největší limit nebyla kvalita práce, ale kapacity, rozsah problému, a fakt, že spousta věcí je mimo kontrolu projektu.

10. Z jakých zdrojů byl projekt financován v daném roce?

Projekt byl financovaný plně z veřejných peněz, bez vlastního spolufinancování.

11. Bylo financování stabilní, nebo závislé na každoročních dotačních výzvách?

Financování nebylo jisté dopředu. Projekt fungoval vždy „na rok dopředu“ podle toho, jestli vyšla dotace.

12. Bylo financování dle Vašeho názoru dostačující pro naplnění stanovených cílů?

Na to, co měl projekt dělat v menším měřítku, peníze stačily. Na skutečný rozsah problému ale byly spíš nedostatečné.

13. Od kdy je projekt realizován?

V této podobě běžel celý rok 2024, ale ve skutečnosti jde o pokračování aktivit, které začaly už o rok dřív.

14. Jaké faktory nejvíce ohrožují jeho další pokračování?

když nebudou peníze, projekt skončí a dále ohrožuje project udržení lidí a kapacit pro tak náročnou práci.

15. Je projekt realizován i po analyzovaném roce? Pokud ano, došlo k významným změnám?

Ano, projekt je realizován i po roce 2024 a plynule pokračuje i v roce 2025. Z mého pohledu to není jednorázová aktivita, ale dlouhodobý program, který se každý rok obnovuje podle dotačních možností. Neproběhla žádná revoluce, ale spíš postupné zlepšování a profesionalizace toho, co se osvědčilo.

Příloha IV – Rozhovor s koordinátorem projektu Kraje pro bezpečný internet

1. Jaký byl hlavní cíl projektu v roce realizace 2024?

Cílem bylo zvýšit povědomí o bezpečnosti na internetu a snížit rizika kyberkriminality.

2. Jaká byla primární cílová skupina projektu (věk, charakteristika)?

Cílová skupina byla hodně široká – děti, rodiče, učitelé, ale i senioři nebo policisté.

3. Jednalo se o primární, sekundární nebo terciární prevenci?

Primární.

4. Jaké formy práce v projektu v daném roce převažovaly?

Hlavně online kvízy a soutěže, které lidi vzdělávají.

5. Jak dlouhodobý byl kontakt s cílovou skupinou?

Spíš krátkodobý, ale s možností opakovaného zapojení.

6. Jaké instituce byly do projektu zapojeny?

Plzeňský kraj + ostatní kraje, partneři projektu.

7. Jaké indikátory byly používány pro hodnocení úspěšnosti projektu?

Počet zapojených lidí a počet úspěšných řešitelů kvízů.

8. Jak byste zpětně zhodnotil/a reálný dopad projektu v daném roce?

Projekt měl a má velký dosah hlavně na povědomí než hlubokou změnu chování.

9. Jaké byly hlavní limity projektu v praxi?

Online forma – menší kontrola dopadu na chování lidí.

10. Z jakých zdrojů byl projekt financován v daném roce?

Ze zdrojů Ministerstva vnitra a Plzeňského kraje.

11. Bylo financování stabilní, nebo závislé na každoročních dotačních výzvách?

Spíš závislé na dotacích.

12. Bylo financování dle Vašeho názoru dostačující pro naplnění stanovených cílů?

Na tento typ projektu ano.

13. Od kdy je projekt realizován?

V této podobě od roku 2014.

14. Jaké faktory nejvíce ohrožují jeho další pokračování?

Hlavně financování a zájem partnerů.

15. Je projekt realizován i po analyzovaném roce? Pokud ano, došlo k významným změnám?

Ano, projekt dlouhodobě pokračuje, spíše se průběžně aktualizuje, než zásadně mění.

Příloha V – Rozhovor s koordinátorkou projektu Vzdělávání pedagogů v protidrogové prevenci a prevenci kriminality

1. Jaký byl hlavní cíl projektu v roce realizace 2022?

Cílem bylo naučit pedagogy lépe zvládat drogové problémy a rizikové chování žáků, aby se těmto jevům ve školách předcházelo.

2. Jaká byla primární cílová skupina projektu (věk, charakteristika)?

Pedagogové, vedení škol a metodici prevence – tedy dospělí, kteří pracují s dětmi.

3. Jednalo se o primární, sekundární nebo terciární prevenci?

Jednalo se o primární prevenci, přes učitele se předchází problémům u žáků.

4. Jaké formy práce v projektu v daném roce převažovaly?

Hlavně semináře a workshopy s praktickými příklady a situacemi ze škol

5. Jak dlouhodobý byl kontakt s cílovou skupinou?

Krátkodobá – jednorázové semináře, ne dlouhodobá práce.

6. Jaké instituce byly do projektu zapojeny?

Do projektu byl zapojen Plzeňský kraj, lektori a školy.

7. Jaké indikátory byly používány pro hodnocení úspěšnosti projektu?

Počet proškolených pedagogů a jejich zpětná vazba v dotaznících.

8. Jak byste zpětně zhodnotil/a reálný dopad projektu v daném roce?

Dopad byl spíš nepřímý, určitě došlo ke zlepšení znalostí učitelů, které se můžou projevit v praxi.

9. Jaké byly hlavní limity projektu v praxi?

Krátkodobost a to, že dopad na žáky je jen nepřímý.

10. Z jakých zdrojů byl projekt financován v daném roce?

Z dotací Ministerstva vnitra a Plzeňského kraje.

11. Bylo financování stabilní, nebo závislé na každoročních dotačních výzvách?

Závislé na dotacích – tedy nejisté.

12. Bylo financování dle Vašeho názoru dostačující pro naplnění stanovených cílů?

Na semináře ano, ale ne na nějaký větší nebo dlouhodobý dopad.

13. Od kdy je projekt realizován?

V daném roce šlo o první realizaci.

14. Jaké faktory nejvíce ohrožují jeho další pokračování?

Hlavně finance a zájem škol o projekt.

15. Je projekt realizován i po analyzovaném roce? Pokud ano, došlo k významným změnám?

Projekt měl návaznost i v dalším roce, ale nebyl koncipovaný jako dlouhodobý kontinuální program. Spíš šlo o to, že se podobné aktivity dál realizují v rámci běžné činnosti kraje, než že by běžel úplně stejný projekt každý rok.